



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Divi Avrelii Avgvstini Hippon. Episcopi Meditationes, Soliloquia et Manuale

Augustinus, Aurelius

Coloniae Agrippinae, 1649

Capitvm Soliloqviuorvm D. Augustini Hipponensis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54885)

D I V I
A V G V S T I N I

Hipponensis Episcopi,

LIBER SOLILOQUIORUM

anima ad Deum.

C A P V T I.

De ineffabili dulcedine Dei.

Cognoscam te Domine cognitor
meus: cognoscam te virtus ani-
mæ meæ. Ostende te mihi, con-
solator meus: videam te lumen
oculorum meorum. Veni gau-
dium spiritus mei; videam te, lætitia cor-
dis mei. Diligam te, vita animæ meæ. Ap-
pare mihi delectatio mea magna, solatium
meum dulce: Domine Deus meus, vita
mea, & gloria tota animæ meæ. Inveniam
te, desiderium cordis mei; teneam te, amor
animæ meæ. Amplectar te sponse cœlestis,
exultatio mea summa intus, & extra. Possi-
deam te beatitudo sempiterna; possideam
te in medio cordis mei, vita beata, dulcedo
summa animæ meæ. Diligam te Domine
fortitudo mea, Domine firmamentum
meum, & refugium meum, & liberator
meus. Amem te Deus meus, adiutor meus,
turre fortitudinis mihi, & spes mea dulcis
in omni tribulatione mea. Amplectar te
bo-

bo-

bonum, sine quo nihil bonum; fruar te optimo, sine quo nihil est optimum. Aperire penetrabilia aurium mearum, verbo penetrabilius omni gladio ancipiti, ut audiam vocem tuam. Intona, Domine, desuper voce grandi & forti. Tonet mare & plenitudo ejus, commoveatur terra, & omnia quæ in eis sunt.

2. Illustra oculos meos lux incomprehensibilis; fulgura coruscationem, & dissipa eos, ut non videant vanitatem. Fulgura multiplicata, & conturba eos; appareant fontes aquarum, & revelentur fundamenta orbis terrarum. Tribue visum, lux invisibilis, qui te videat. Crea novum olfactum, odor vitæ, qui post te currat in odorem unguentorum tuorum. Gustum sana, qui sapiat & cognoscat & discernat, quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti his, qui pleni sunt charitatis tuæ. Da cor, quod te cogitet: animum, qui te diligat: mentem, quæ te recolat: intellectum, qui te intelligat: rationem, quæ tibi semper summo delectabili fortiter adhæreat. Te semper amor sapiens diligat. O vita, cui omnia vivunt: vita, quæ dat mihi vitam: vita, quæ est mea vita, per quam vivo, sine qua morior: vita, per quam resuscitor, sine qua pereor: vita, per quam gaudeo, sine qua tribulor. Vita vitalis, dulcis & amabilis, semper memorabilis, ubi quæso es? Vbi te inveniam, ut in me deficiam, & in te subsistam? Prope esto in animo, prope in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio: quia
amore

amore languedo, quia sine te morior, quia te
recolens suscitator. Odor tuus me recreat,
memoria tui me sanat: sed satiabor cum ap-
paruerit gloria tua, vita animæ meæ. Con-
cupiscit & deficit anima mea de memoria
tua, quando veniam & apparebo tibi, lati-
tiam mea?

3. Quare faciem tuam avertis, gaudium
meum per quod gaudeo? Vbi est abscondi-
tus pulcher quem desidero? Odorem tuum
haurio, vivo, & gaudeo: te autem non vi-
deo. Vocem tuam audio, & revivisco. Sed
cur faciem tuam abscondis? Forte dicis:
Non videbit me homo, & vivet. Eja Domi-
ne moriar, ut te videam: videam ut hic mo-
riar. Nolo vivere, volo mori: dissolvi cupio,
& esse cum Christo. Mori desidero, ut vi-
deam Christum: vivere renuo, ut vivam
cum Christo. O Domine Iesu, accipe spiri-
tum meum: Vita mea, suscipe anima meam:
Gaudium meum, attrahe cor meum: Dul-
cis cibus meus, comedam te: Caput meum,
dirige me: Lumen oculorum meorum, il-
lumina me: Melos meum, tempera me:
Odor meus, vivifica me: Verbum Dei, re-
crea me: Laus mea, latifica animam servi-
tui. Intra in eam, Gaudium meum, ut in te
gaudeat. Intra in eam, Dulcedo summa, ut
dulcia sapiat. Lumen aeternum, illustra su-
per eam, ut te intelligat, cognoscat, & dili-
gat. Ob hoc enim non te diligit, Domine, si
te non diligit, quia non te cognoscit: & te
ideo non cognoscit, quia non intelligit: &
idcirco non intelligit, quia lumen tuum non

H

com-

comprehendit: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

4. O lux mentis, ô lucens veritas, ô vera claritas, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum! Venientem quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, inimicus Dei constituitur. Expelle tenebras desuper faciem abyssi mentis meæ, ut videat te intelligendo, ut cognoscat te comprehendendo, ut diligit te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te; se obliviscitur, amat te plusquam se; relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te. Hinc est ergo, Domine, quod non tantum diligo, quantum debeo; quia non plane cognosco te: sed quia parum cognosco, parum diligo; & quia parum diligo, parum in te gaudeo. Sed à te vero gaudio interiori per exteriora recedens, dum te solo careo, adulterinas amicitias in his exterioribus quæro. Et sic miser ego, cor meum, quod tibi soli debui toto amore totoque affectu impendere, vanis dedi: & ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi. Hinc etiam est, Domine, quod in te non gaudeo & tibi non adhæreo: quia ego in exterioribus, tu in interioribus: ego in temporalibus, tu in spiritualibus: ego in transitoriis animo diffundor, cogitatione versor, loquutione implicor, & tu Domine in æternis habitas, & æternitas es: Tu in cælo, ego in terra: Tu diligis alta, ego infima: Tu cœlestia, ego terrestria. Et quando poterunt hæc contraria convenire?

CAPVT II.

De miseria & fragilitate hominis.

1. **M**iser ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari? Tu Domine diligis solitudinem, ego multitudinem: tu silentium, ego clamorem: tu veritatem, ego vanitatem: tu munditiam, ego immunditiam sequor. Quid plura Domine? Tu vere bonus, ego malus: tu pius, ego impius: tu sanctus, ego miser: tu justus, ego iniustus: Tu lux, ego cæcus: tu vita, ego mortuus: tu medicina, ego æger: tu gaudium, ego tristitia. Tu summa veritas, ego universa vanitas: ut omnis homo vivens. Heu quid igitur ô Creator dicam? Audi ô Creator. Creatura tua sum, jam perii: creatura tua sum, jam morior. Factura tua sum, jam ad nihilum redigor. Plasma tuum sum: Manus tuæ Domine fecerunt me, & plasmaverunt me: manus inquam illæ, quæ affixæ clavis sunt pro me. Opus manuum tuarum Domine ne despicias; vulnera manuum tuarum precor ut aspicias. Ecce in manibus tuis Domine Deus descripsisti me. Lege ipsam scripturam, & salva me. En ad te suspiro creatura tua: Creator es, recrea me. En ad te clamo factura tua. vita es, vivifica me. En ad te respicio tuum plasma: Plasmator es, restaura me. Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei.

2. Quid est homo, ut possit alloqui Deum factorem suum? Parce mihi colloquenti tibi. Ignosce servo tuo, qui præsumit loqui tanto

Domino : Legem non habet necessitas. Dolor me compellit dicere : calamitas quam patior, cogit me exclamare : Ægrotus sum , ad medicum clamo : cæcus sum , ad lucem propero : mortuus sum , ad vitam suspiro. Tu es medicus , tu lux , tu vita : Iesu Nazarene , miserere mei , fili David miserere mei. Fons misericordiæ , audi , quid ad te clamat infirmus. Lux quæ transis , expecta cæcum , præbe ei manum , ut ad te veniat : & in lumine tuo videat lumen. Vita vivens , revoca mortuum. Quid sum ego , qui loquor tecum ? Væ mihi Domine , parce mihi Domine. Ego cadaver putridum , esca vermium , vas foetidum , cibus ignium. Quid sum ego , qui loquor tecum ? Væ mihi Domine , parce mihi Domine. Infœlix ego homo. Homo , inquam , natus de muliere , brevi vivens tempore , repletus multis miseriis : homo (inquam) vanitati similis factus , comparatus jumentis insipientibus , & jam similis factus illis.

3. Quid iterum ego ? Abyssus tenebrosa , terra misera ; filius iræ , vas aptum in contumeliam : genitus per immunditiam , vivens in miseria , moriturus in angustia. Heu miser , quid sum ? quid futurus sum ? Vas sterquilini , concha putredinis , plenus foetore & horrore : cæcus , pauper , nudus , plurimis necessitatibus subditus , & ignorans introitum & exitum meum , miser & mortalis. Cujus dies sicut umbra prætereunt , cujus vita sicut umbra lunatica evanescit , sicut flos in arbore crescit , & statim marcescit , nunc floret , & sta-

& statim aret. Vita (inquam) mea, vita fragilis, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrefcit: quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor; nunc vivo, statim morior; nunc felix appareo, semper miser; nunc rideo, jam fleo. Sicque omnia mutabilitati subjacent, ut mihi vix una hora in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc calor, hinc frigus, hinc languor, inde dolor exuberat. Subsequitur his importuna mors, quæ mille modis quotidie miseros homines inopinate rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus: hunc consumit fames, illum sitis extinguit: hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo: illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat: hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit, alterum tantum repentino terrore miseram vitam finire compellit. Et nunc super hæc omnia magna miseria, quia cum nihil sit certius morte, ignorat tamen homo finem suum. Et cum stare putat, colliditur, & perit spes ejus. Nescit enim homo quando, vel ubi, vel quomodo morietur, & tamen certum est, quod eum mori oporteat.

4. Ecce, Domine, quam magna miseria hominis, in qua sum, nec timeo: quam grandis calamitas quam patior, nec doleo, & ad te non clamo. Clamabo, Domine, antequam transeam, si forte non transeam, sed in te meam.

neam. Dicam ergo, dicam miseriam meam: confitear, nec erubescam, ante te vilitatem meam. Adjuva me fortitudo mea, per quam sublevor: succurre virtus, per quam sustentor: veni lux, per quam video: appare gloria, per quam gaudeo: appare vita, in qua vivam, ô Domine Deus meus.

C A P V T III.

De admirabili lumine Dei.

I. **O** Lux quam videbat Tobias, quando oculis clausis docebat filium suum viam vitæ. Lux quam videbat Isaac interius, quando caligantibus oculis exterius filio futura narrabat. Lux (inquam) invisibilis, cui omnis abyssus humani cordis est visibilis. Lux quam Iacob videbat, quando sicut tu intus docebas, filiis exterius ventura prædicebat. Ecce tenebræ sunt super faciem abyssi mentis meæ, tu es lumen. Ecce caligo tenebrosa super aquas cordis mei, tu es veritas.

2. O Verbum, per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil! Verbum quod est ante omnia, & ante quod nihil. Verbum regens omnia, sine quo nihil sunt omnia. Verbum, quod dixisti in principio, fiat lux, & facta est lux. Dic etiam mihi, fiat lux, & facta sit lux; & videam lumen, & cognoscam quidquid non est lumen: quia sine te, mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur. Et sic sine tua luce non est veritas. Adest error, adest vanitas; non est discretio, adest confusio: adest ignorantia, non est scientia: adest cæcitas, non est visio: adest invium, non est via: adest mors, non est vita.

C A-

CAPVT IV.

De mortalitate humana natura.

1. **E**Cce Domine, quia lux non est, mors est: immo non est mors, quia nihil est mors. Nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum non formidamus. Et iuste quidem hoc Domine: Nam digna factis recipimus, dum ad nihilum devenimus, tanquam aqua decurrens; quia sine te factum est nihil, & nos faciendo nihil, facti sumus nihil; quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil. O Domine Verbum! O Deus Verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factum est nihil! Væ mihi misero toties obcæcato; quia tu lux, & ego sine te! Væ mihi misero toties vulnerato; quia tu salus, & ego sine te! Væ mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas, & ego sine te! Væ mihi misero toties aberrato, quia tu via, & ego sine te! Væ mihi misero toties mortuo, quia tu vita, & ego sine te! Væ mihi misero toties annihilato, quia tu es Verbum, per quod facta sunt omnia, & ego sine te, sine quo factum est nihil.

2. O Domine Verbum! ô Deus Verbum! qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas, & vita: in quo non sunt tenebræ, error, vanitas, neque mors. Lux, sine qua tenebræ; via, sine qua error; veritas sine qua vanitas; vita, sine qua mors. Dic verbum Domine, fiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras:

bras : videam viam , & vitem invium ; videam veritatem , & vitem vanitatem ; videam vitam , & vitem mortem . Illuminare Domine lux mea , illuminatio mea , & salus mea , quem timebo : Dominus meus , quem laudabo . Deus meus , quem honorabo : Pater meus , quem amabo : sponsus meus , cui me servabo . Illuminare (inquam) illuminare lux huic cæco tuo , qui in tenebris & in umbra mortis sedet , & dirige pedes ejus in viam pacis , per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei , in voce exultationis & confessionis . Vera enim confessio est via per quam ingrediar ad te viam , per quam egrediar ab invio & revertar ad te viam , quia tu es vera via vitæ .

C A P V T V .

Quid sit nihil fieri .

I. **C**onfitear ergo , confitear tibi Pater Domine cali & terræ , miseriam meam : ut me venire liceat ad misericordiam tuam . Miser quippe factus sum , & ad nihilum redactus sum , & nescivi : quia tu es veritas , & ego non eram tecum . Vulneraverunt me iniquitates meæ , & non dolui , quia tu es vita , & ego non eram tecum . Ad nihilum duxerunt me , quia tu es Verbum , & ego non eram tecum , per quem facta sunt omnia , sine quo factum est nihil : & ideo sine te factus sum nihil , quia nihil est , quod ad nihilum ducit . Omnia per Verbum facta sunt , quæcunque facta sunt . Et qualia facta sunt ? Vidit Deus cuncta quæ fecerat , & erant valde

valde bona. Omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt: & quæcunque per Verbum facta sunt, valde bona sunt. Quare bona sunt? quia omnia per Verbum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quia nihil bonum sine summo bono est. Sed malum est, ubi non est ullum bonum, quod utique nihil est: quia nihil aliud est malum, quam privatio boni; sicut nihil aliud est cæcitas, quam privatio luminis.

2. Malum itaque nihil est; quia sine Verbo factum est, sine quo factum est nihil. Illud autem malum est, quod privatur illo bono, per quod omnia facta sunt, quæcunque sunt. At quæ non sunt, per ipsum facta non sunt, & ideo nihil sunt. Et ideo mala sunt, quæ facta non sunt: quia omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt; & omnia per Verbum bona facta sunt. Cum igitur omnia per Verbum facta sunt, mala per ipsum non sunt. Restat igitur, quod omnia, quæ facta non sunt, bona non sunt; quia omnia quæcunque facta sunt, bona sunt: & ideo mala sunt, quia facta non sunt: & ideo nihil sunt, quia sine Verbo factum est nihil. Malum igitur nihil est, quia factum non est. Sed qualiter malum est, si factum non est? Quia malum privatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine Verbo, malum est; quod esse non est, quia sine ipso nihil est. Sed quid est separari à Verbo?

3. Si hoc quæris scire, audi, quid est Verbum. Verbum Dei dicit: Ego sum via,

H 5

veritas,

veritas, & vita. Separari ergo à Verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita; & ideo sine ipso nihil, & ideo malum, quia separatur à Verbo, per quod omnia facta sunt valde bona. Separari autem à Verbo, per quod omnia facta sunt, nihil aliud est, quam deficere: & à facto transire in defectum; quia sine ipso est nihil. Quoties ergo à bono devias, à Verbo te separas, quia ipsum est bonum: & ideo nihil efficeris, quia sine Verbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur Domine illuminasti me, ut viderem te; vidi, & cognovi me: quia toties nihil factus sum, quoties à te separatus sum; quia bonum, quod tu es, oblitus sum; & ideo malus effectus sum. Væ mihi misero, ut quid hoc non cognoscebam, quia te deserens nihil fiebam! Sed quid hoc quæro? Si nihil eram, quomodo cognoscere nolebam? Scimus quia malum nihil est: & quod nihil est, non est, & quod non est bonum, non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui; cum sine te fui, quasi nihil fui, & velut idolum, quod nihil est. Quod quidem aures habet, & non audit: nares habet, & non odorat: oculos habet, & non videt: os habet, & non loquitur: manus habet, & non palpat: pedes habet, & non ambulat: & omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

CAPVT

C A P V T V I.

De casu animæ in peccatis.

1. **C**Um igitur fui sine te, non fui, sed nihil fui, & ideo cæcus eram, surdus & insensibilis: qui nec bonum discernebam, nec malum fugiebam: nec dolorem vulnorum sentiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi! vulneraverunt me, & non dolui; traxerunt me, & non sensi; quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est Verbum, per quod facta sunt omnia. Ideo Domine lux mea, inimici mei de me fecerunt quæcunque voluerunt, percusserunt, nudaverunt, polluerunt, corruerunt, vulneraverunt, & occiderunt me: quia recessi à te & factus sum nihil sine te.

2. Heu Domine vita mea, qui fecisti me; lux mea, qui direxisti me! Defensor vitæ meæ miserere mei, & resuscita me Domine Deus meus, spes mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea. In die tribulationis meæ, respice inimicos meos, & eripe me: fugiant à facie mea qui oderunt me, & ego vivam in te, per te. Ipsi enim Domine consideraverunt me: & videntes me sine te, despexerunt me. Diviserunt sibi vestimenta virtutum, quibus ornaveras me: fecerunt sibi viam per me: sub pedibus suis concalcaverunt me: facibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt me desolatum, & mœrore confectum. Ibam
post

post eos cæcus & nudus, & illaqueatus funibus peccatorum. Trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, & de luto in lutum, & ibam absque fortitudine ante faciem subsequenti. Servus eram, & servitatem amabam: cæcus eram, & cæcitatem desiderabam: vincetus eram, & vincula non horrebam. Amarum dulce, & dulce amarum credebam.

3. Miser eram, nec cognoscebam: & hoc quia sine Verbo eram, sine quo factum est nihil, per quod omnia conservantur, sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil; sic per ipsum omnia conservantur, quæcunque sunt sive in cælo, sive in terra, sive in mari, & in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum: nisi quia per Verbum conservantur, per quod omnia facta sunt. Adhæream ergo tibi Verbo, ut conserves me; quia ubi à te recessi, perii in me: nisi quia tu, qui me feceras, refecisti me. Ego peccavi, tu me visitasti: ego cecidi, tu me erexisti: ego ignoravi, tu me docuisti: ego non vidi, tu me illuminasti.

C A P V T V I I .

De multiplicibus beneficiis Dei.

I. **M**iser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi; quantum debeo laudare te, demonstra mihi: quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona, Domine, desuper voce grandi & forti

in interiorem aurem cordis mei: doce me,
& salva me: & collaudabo te, qui creasti me
cum nihil essem; qui illuminasti me, cum
in tenebris essem; qui resuscitasti me, cum
mortuus essem; qui pavisti me à juventute
mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem
vermem, foetentem peccatis, nutris omni-
bus optimis donis tuis.

2. Aperi mihi, ô clavis David qui aperis,
& nemo claudit illi, cui tu aperis: claudis,
& nemo aperit illi, cui tu claudis. Aperi
mihi ostium luminis tui, ut ingrediar, &
videam, & cognoscam, & confitear tibi in
toto corde meo, quia misericordia tua ma-
gna est super me, & eruisti animam meam
ex inferno inferiori. Domine Deus noster,
quam admirabile & laudabile est nomen
tuum in universa terra! Ecquid est homo,
quod memor es ejus? aut filius hominis, quo-
niam visitas eum? Domine spes Sanctorum,
& turris fortitudinis eorum. Deus vita ani-
mæ meæ, per quam vivo, sine qua morior.
Lumen oculorum meorum, per quod video,
sine quo orbor. Gaudium cordis mei & lati-
tiam spiritus mei, diligam te toto corde meo,
& toto animo meo, & totis medullis & vi-
sceribus meis, quia tu prior dilexisti me.

3. Et unde hoc mihi, ô Creator cœli &
terræ, & abyssi, qui bonorum meorum
non indiges, unde hoc mihi quod dilexi-
sti me? O sapientia, quæ aperis os muto-
rum! ô Verbum, per quod facta sunt om-
nia: aperi os meum, da mihi vocem lau-
dis, ut enarrem omnia beneficia tua; quæ
mihi,

mihi, Domine, à principio contulisti. Ecce enim sum, quia tu creasti me: & quod me creares, & in numero creaturarum tuarum numerares, ab æterno tu præordinasti antequam quicquam faceres à principio, antequam extenderes cælos, necdum erant abyssi: adhuc terram non feceras, nec montes fundaveras, necdum fontes eruperant: antequam hæc omnia quæ fecisti per Verbum faceres, me creaturam tuam fore, certissima veritatis tuæ providentia prævidisti, & esse me creaturam tuam voluisti.

4. Et hoc unde mihi, Domine benignissime, Deus altissime, pater misericordissime, creator potentissime, & semper mitissime, quæ mea merita, quæ mea gratia, ut complaceret ante conspectum tuæ magnificæ majestatis, creare me? Non eram, & creasti me: nihil fueram, & de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? Non stillam aquæ, non ignem, non avem vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus, non lapidem vel lignum; non ex eorum genere, quæ tantum habent esse; vel ex eorum, quæ tantum esse possunt, & crescere; non ex eorum genere, quæ tantum esse & crescere & sentire possunt: sed super omnia hæc, voluisti me esse ex his, quæ habent esse, quia sum: & ex his, quæ habent esse & crescere, quia sum & cresco: & ex his quæ sunt, crescunt & sentiunt: quia sum, cresco, & sentio. Et paulo minus parem me creasti Angelis; quia rationem te cognoscendi, cum ipsis à te communem accepi. Sed paulo

paulo minus utique dixi. Nam illi tuam fœlicem notitiam jam habent per speciem, ego autem per spem, illi facie ad faciem, ego per speculum in ænigmate; illi plene, ego autem ex parte.

C A P V T V I I I.

De dignitate hominis futura.

1. **S**ed cum venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est, quando jam revelata facie, tuam faciem videbimus. Quid jam prohibebit nos non esse minores paulo minus ab Angelis, quos tu Domine corona spei, quæ ornata est gloria & honore, coronaveris: quos tu nimis, quasi amicos tuos, honorificaveris: immo per omnia pares, & æquales Angelis? Nempe & hoc veritas tua dicit: Æquales sunt Angelis, & filii Dei sunt. Quidni filii Dei sunt, si pares fiunt Angelis? Vere quidem erunt filii Dei, quia filius hominis factus est filius Dei. Hoc utique consideranti mihi: fiducia est dicere: Non homo minor paulo minus est ab Angelis, non utique tantum æqualis Angelis, sed superior Angelis, quia homo Deus, & Deus homo, non Angelus.

2. Et dicam propter hoc, hominem esse creaturam dignissimam, quia Verbum, quod erat in principio Deus apud Deum: Verbum, per quod Deus dixit: Fiat lux, & facta est lux, Angelica scilicet natura: Verbum, per quod Deus creavit omnia in principio; idem Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, & vidimus gloriam ejus. Ecce gloria,

ria,

ria, per quam glorior, quando sane glorior. Ecce gaudium, per quod gaudeo, quando sane gaudeo. Domine Deus meus, vita & tota gloria animæ meæ. Confiteor ergo tibi Domine Deus meus: cum me creasti rationis capacem: Angelis quodammodo parem creasti, quia perfici possum per Verbum tuum, ut veniam ad æqualitatem Angelorum, ut habeam adoptionem filiorum, per unigenitum Verbum tuum Domine; per filium tuum dilectum in quo tibi bene complacuit, per unicum cohæredem & consubstantialem tibi & coæternum Iesum Christum unicum Dominum redemptorem nostrum, illuminatorem & consolatorem nostrum, advocatum nostrum apud te, & lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, & Salvator noster, & spes unica nostra, qui nos dilexit magis quam se, per quem habemus fiduciam repositam & firmam apud te spem, & accessum veniendi ad te, quoniam dedit potestatem filios Dei fieri his, qui credunt in nomine ejus.

3. Laudem tribuam nomini tui, Domine, qui me ad imaginem & similitudinem tuam creando, tantæ gloriæ fecisti me fore susceptibilem, ut possim filius Dei fieri. Hoc utique non possunt arbores, non possunt lapides, non generaliter omnia, quæ moventur vel crescunt in aëre, vel in mari, vel in terra; quia non dedit eis potestatem per Verbum suum filios Dei fieri, quia rationem non habent. Nam & hæc potestas in ratione consistit, per quam cognoscimus Deum:

Deum: dedit autem hanc potestatem hominibus, quos creavit rationabiles ad imaginem & similitudinem suam. Et ego utique, Domine, per tuam gratiam homo sum: & filius tuus esse possum per gratiam, quod illa non possunt.

4. Vnde hoc mihi, Domine, veritas summa, veraque summitas, principium omnium creaturarum? Vnde hoc mihi, Domine, ut possim fieri filius Dei, quod illa non possunt? Tu es, qui manes in æternum, qui omnia creasti simul. Simul creasti homines & iumenta, lapides & virentia terræ. Non enim præcesserunt merita, nulla eorum antecessit gratia: quia omnia tua tantum bonitate creasti: & pares omnes creaturæ fuere in meritis, quia omnium nulla fuere merita. Et unde ergo magis tua bonitas in hac creatura tua, quam fecisti rationalem, quam in omnibus aliis, quæ sunt sine ratione, apparuit? Quare non ego, sicut omnes illæ: aut cur non omnes illæ sicut ego, aut ego solus sicut illæ? Quæ mea merita, quæ mea gratia, ut me filium Dei posse fieri susceptibilem creares, quod illis omnibus denegares? Absit, Domine, ut hoc sentiam. Tua tantum gratia, tua tantum bonitas hoc fecit, ut essem particeps dulcedinis ejus. Illa igitur gratia, qua me de nihilo creasti, illam, quæso Domine, da mihi gratiam ut tibi de hoc referam gratiam.

C A P V T I X.

De omnipotentia Dei.

1. **O**Mnipotens manus tua semper una & eadem creavit in cœlo Angelos & in terra vermiculos : non superior in illis , non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus Angelum , ita nulla posset creare vermiculum. Sicut nulla cœlum , ita nulla posset creare minimum arboris folium : sicut nulla corpus , ita nulla ullum capillum album posset facere , aut nigrum : sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilis.

2. Nec enim possibilis est ei creare vermiculum , quam Angelum ; nec impossibilis extendere cœlum , quam folium ; nec levius formare capillum , quam corpus ; nec difficilius fundare terram super aquam , quam aquas super terram. Sed omnia , quæcunque voluit , fecit , sicut voluit in cælo & in terra , in mari , & in omnibus abyssis ; & me inter omnia , sicut voluit , potuit , & scivit. Potuit quidem manus tua Domine me lapidem , vel avem , vel serpentem , vel belluam aliquam creare , & scivit : sed noluit propter suam bonitatem. Quare ergo ego non sum lapis vel arbor , vel aliqua bellua ? Quia sic ordinavit bonitas tua : & ut hoc ordinaret , non præcesserunt merita mea.

C A P V T

C A P V T X.

De incomprehensibili laude Dei.

1. **V**Nde hoc mihi Domine, unde mihi laudes ad laudandum te? Sicut enim fecisti me sine me, sicut complacuit ante te; ita laus tibi est sine me, sicut complacet ante te. Ante te Domine laus tua tu ipse es. Laudent te opera tua secundum multitudinem magnitudinis tuæ; Laus tua Domine incomprehensibilis est: corde non comprehenditur, ore non mensuratur, aure non percipitur: quia ista transeunt, & laus tua Domine manet in æternum. Cogitatio incipit, & cogitatio finitur; vox sonat, vox transit; auris audit, & auditus desinit; laus vero tua in æternum stat.

2. Quis ergo est, qui te laudet? Quis homo annunciet laudem tuam? Laus tua perpetua est, transitoria non est. Hic te laudat, qui te ipsum laudem tuam credit. Hic te laudat, qui se ipsum noscit in tuam laudem non posse pertingere. Laus perpetua, quæ nunquam transit; in te est laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos te laudamus, sed tu te, & per te, & in te: & nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem, quando à te habemus laudem, quando lux approbat lucem: quia tu vera laus, tribuis veram laudem. Quoties autem ab alio quam à te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem: quia illa transitoria est, sed tua æterna. Si transitoriam quærimus, æternam amittimus laudem. Si æternam volumus, transito-

riam non amemus. Laus æterna Domine Deus meus; à quo omnis laus, sine quo nulla est laus. Non valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quid enim ego sum, Domine, per me, ut laudem te? Pulvis & cinis ego sum, canis mortuus & foetens ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, ut laudem te, Domine Deus fortissime, spiritus universæ carnis, qui inhabitas æternitatem?

3. Nunquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebræ: tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veritatem laudabit? Tu es veritas, ego vero homo similis factus vanitati. Quid ergo, Domine, laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid foetor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quæ hodie est, & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te, Domine, qui in peccatis conceptus est, & natus, & nutritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te, Domine Deus meus, incomprehensibilis potentia tua, incircumscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua. Laudet te supereminens clementia tua, superabundans misericordia tua, sempiterna quoque virtus & divinitas tua. Laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas & charitas tua, per quam creasti nos, Domine Deus, vita animæ meæ.

C A P V T X I.

De spe erigenda ad Deum.

I. **E**Go autem creatura tua sub umbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua, qua creasti me. Adjuva creaturam tuam, quam creavit benignitas tua. Non pereat in malitia mea, quod operata est bonitas tua: non pereat in miseria mea, quod fecit summa clementia tua. Quæ est enim utilitas in creatione tua, si descendam in corruptionem meam? Nunquid enim vane Deus constituit omnes filios hominum? Creasti me, Domine, rege quod creasti. Opera marum tuarum ne despicias Deus. Me fecisti de nihilo: si me non regis, Domine, iterum revertar ad nihilum. Sicut enim, Domine, non eram, & de nihilo fecisti me; sic si me non regis, adhuc ad nihilum redigar in me.

2. Adjuva me, Domine, vita mea, ne peream in malitia mea. Si non creasses me, Domine, non essem: quia creasti me, jam sum. Si non regis, jam non sum. Non enim mea merita, non mea gratia te coegerunt, ut creares me, sed benignissima bonitas tua, & clementia tua. Illa charitas tua, Domine Deus meus, quæ te ad creationem coëgit, ipsa (quæso) modo cogat te ad regendum. Quid enim prodest, quod te compulit charitas tua ad creandum, si peream in miseria mea, & non me regat dextera tua? Hæc te cogat, Domine Deus meus, clementia, ad salvandum quod creatum est, quæ te compulit

creare quod creatum non est. Ipsa te vincat charitas ad salvandum, quæ te vicit ad creandum, quia nec nunc minor est, quia ipsa charitas tu ipse es, qui semper idem es: non est abbreviata manus tua, Domine, ut salvare nequeat; neque aggravata est auris tua, ut non audiat; sed peccata mea diviserunt inter me & te, inter tenebras & lucem, inter imaginem mortis & vitam, inter vanitatem & veritatem, inter lunaticam hanc vitam meam, & sempiternam tuam.

C A P V T XII.

De laqueis concupiscentiarum.

1. **H**Æ sunt umbræ tenebrarum, quibus operior in hac abyſſo caliginosi carceris hujus: in qua prostratus jaceo, donec aspiret dies & inclinentur umbræ, fiatque lux in firmamento virtutis tuæ. Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia, dicat: Fiat lux, & effugentur tenebræ: & appareat arida, germinetque terra herbam virentem, & facientem semen & fructum bonum justitiæ regni tui. Domine Pater & Deus, vita, per quam omnia vivunt, & sine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, & extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi: aufer à me concupiscentias, & animo irreverenti & infrunito ne tradas me; sed posside cor meum, ut te cogitet semper.

2. Illumina oculos meos, ut te videant, & non extollantur ante te gloria sempiterna: sed humiliter sentiant non in mirabilibus

bus super se ; & quæ à dexteris sunt videant ,
& non quæ à sinistris abs te. Et palpebræ tuæ
præcedant gressus meos ; nam & palpebræ
tuæ interrogant filios hominum. Allide con-
cupiscentiam meam dulcedine tua, quam ab-
scondisti timentibus te ; ut concupiscam te
concupiscentiis sempiternis: ne vanis illectus
& deceptus interior gustus , ponat amarum
dulce , & dulce amarum , tenebras lucem , &
lucem tenebras , ut liberari in medio tot de-
cipularum possim ab inimico super faciem
viæ hujus positarum , ad capiendas animas
peccatorum , quibus plenus est totus mun-
dus. Quod is qui vidit, sub silentio non tran-
sivit , inquiens : Quicquid enim est in mun-
do , aut est concupiscentia carnis , aut con-
cupiscentia oculorum , aut superbia vitæ.

3. Ecce Domine Deus meus , mundus
totus plenus est concupiscentiarum laqueis ,
quos paraverunt pedibus meis , & quis effu-
giet hos laqueos ? Profecto à quo tu abstu-
leris extollentiam oculorum suorum , ut non
eum capiat concupiscentia oculorum : & à
quo tu abstuleris carnis concupiscentiam , ne
eum capiat carnis concupiscentia : & à quo
tu abstuleris animum irreverentem , & in-
frunitum , ne eum callide decipiat superbia
vitæ. O quam foelix , cui hæc tu facies ! quip-
pe transibit immunis.

4. Nunc redemptor te precor per te , adju-
va me , ne corruam in conspectu adversario-
rum meorum , captus laqueis eorum , quos
paraverunt pedibus meis , ut incurvent ani-
mam meam. Sed erue me virtus salutis

meæ, ne sibi risum exhibeant de me inimici tui, qui oderunt te. Exurge, Domine Deus meus, fortis meus; & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te, à facie tua. Sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie tua: & ego abscondar in abscondito faciei tuæ, & gaudeam cum filiis tuis, satiatu omnibus bonis tuis. Et tu, Domine Deus, pater orphanorum: & tu mater pupillorum tuorum, audi ejulatum filiorum tuorum: & extende alas tuas, ut fugiamus sub eas à facie inimici. Turris fortitudinis Israël, qui non dormitas neque dormis custodiens Israël: quia non dormit neque dormitat hostis, qui impugnat Israël.

C A P V T XIII.

De miseria hominis, & beneficiis Dei.

I. **O** Lux quam non videt alia lux, lumen quod non videt aliud lumen; Lux quæ obtenebrat omnem lucem, & lumen, quod excæcat omne extraneum lumen; Lux à qua omnis lux, lumen à quo omne lumen. Lumen ad quod omne lumen est tenebræ, ad quod omnis lux obscuritas; Lux cui omnes tenebræ lumen, cui omnis obscuritas lux; Lux suprema quam cæcitas non obnubilat: quam caligo non hebetat, quam tenebræ non obscurant, quam nulla obstantia claudit, quam nunquam separat aliqua umbra; Lux, quæ illuminas omnia tota simul, semel, & semper: absorbe me in claritatis abyssum, ut videam undique te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne derelin-
quas

quas me, ne accrescant umbræ ignorantia
mea, & multiplicentur delicta mea. Sine te
enim omnia sunt mihi tenebræ, omnia mala;
quia nihil bonum sine te vero, solo, & sum-
mo bono.

2. Hoc confiteor, hoc scio, Domine
Deus meus, quia ubicunque sum sine te,
male est mihi præter te; non solum extra
me, sed etiam in me: quia omnis copia,
quæ non est Deus meus, mihi est egestas.
Satiabor tunc cum apparuerit gloria tua. Et
tu, Domine, vita mea beata, fac ut miseriam
meam confitear tibi, ex quo ab unitate bo-
nitatis tuæ, summo & uno bono, tempo-
ralium rerum multiformitas lapsam me per
carnales sensus dissipavit, & ab uno in mul-
ta divisit, & facta est mihi abundantia la-
boriosa, & egestas copiosa: dum aliud &
aliud sequebar, & à nullo implebar: dum
non in me inveniebam te incommutabile &
singulare indivisum unum bonum: quod
consecutus, non egeo: quod consecutus,
non doleo: quod possidens, satiatur totum
desiderium meum.

3. Heu miseria super miseriam: cum
misera anima mea à te refugit, cum quo
semper abundat & gaudet: & sequitur mun-
dum, cum quo semper eget & dolet. Mundus
clamat, deficio: tu, Domine clamas, reficio;
& miseria mea prava magis sequitur defi-
cientem, quam reficientem. Plane infirmitas
mea hæc est. Medice spirituum, sana illam;
ut confitear tibi, salus animæ meæ, toto
corde meo super omnibus beneficiis tuis,
I 5 quibus

quibus pascis me à juventute mea, & usque in senectam & senium. Te deprecor per teipsum, ne derelinquas me: fecisti me, cum non essem; redemisti me, cum perissem; perieram mortuus fueram; ad mortuum descendisti, mortalitatem suscepisti: ad servum Rex descendisti; ut servum redimeres, te ipsum tradidisti. Vt ego viverem, tu mortem suscepisti, mortem vicisti. Me instaurasti, cum te humiliasti.

4. Perieram, abieram, in peccatis venundatus eram: venisti pro me, ut redimeres me: & tantum me dilexisti, ut sanguinem tuum in pretium dares pro me: dilexisti me Domine plusquam te; quia mori voluisti pro me. Tali pacto, tam caro pretio, reduxisti me de exilio, redemisti me de servitio; retraxisti me de supplicio; vocasti me nomine tuo: signasti me sanguine tuo, ut memoriale tuum semper esset apud me, & nunquam recederet à corde meo qui pro me non recessit à cruce. Vnxisti me oleo tuo, quo tu unctus fuisti; ut à te Christo dicerer Christianus. En in manibus tuis descripsisti me, ut semper sit memoria apud te, si tamen memoria tua jugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper & misericordia prævenerunt me. De multis namque & magnis periculis saepe liberaisti me, liberator meus. Quando erravi, ad viam reduxisti me: quando ignoravi, docuisti me: quando peccavi, corripuisti me: quando tristis fui, consolatus es me: quando desperavi, confortasti me: quando cecidi, erexisti me: quando steti, tenui-

tenuisti me: quando ivi, deduxisti me:
quando veni, suscepisti me: quando dormi-
vi, custodisti me: quando clamavi, exaudi-
stisti me.

C A P V T X I V.

*Quod Deus perpetua inspectione considerat
opera & intentiones hominum.*

1. **H**Æc enim & multa alia beneficia fe-
cisti mihi, Domine Deus meus, vita
animæ meæ, de quibus dulce esset mihi sem-
per loqui, semper cogitare, semper tibi gra-
tias agere: ut possim te semper pro omnibus
bonis tuis laudare, & amare te toto corde
meo, & tota anima mea, & tota mente mea,
& tota fortitudine mea, simul ex omnibus
medullis & intimis cordis mei, & omnium
compagum mearum. Beata dulcedo, Domi-
ne Deus meus, omnium qui delectantur in
te. Sed imperfectum meum viderunt oculi
tui. Oculi, inquam, tui multo lucidiores
sunt Sole, circumspicientes omnes vias ho-
minum, & profundum abyssi, & in omni
loco contemplantur semper bonos & malos.

2. Cum enim cunctis præsideas, singula
implens, totus semper ubique præsens, cun-
ctorumque curam agens, quæ creasti: quia
nihil odisti eorum, quæ fecisti: sic gressus
meos semitasque consideras, & die noctu-
que super custodiam meam vigilas, omnes
semitas meas diligenter notans: Speculator
perpetuus, veluti si totius creaturæ tuæ, cæli
& terræ oblitus, tantum me solum confide-
res, & nihil sit tibi curæ de aliis. Neque
enim

enim

enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantum unum aspicias, neque minuitur, si innumera videas & diversa. Quia sicut unum totum simul perfecte consideras, sic singula quælibet, licet diversa, perfecte simul totaque totus conspicit visus tuus. Sed sicut omnia, sic unum: & sicut unum, sic singula totus simul sine divisione vel commutatione, vel diminutione consideras. Itaque totus tu in toto tempore sine tempore; totum me simul semperque consideras, ac si nihil aliud considerare debeas.

3. Sic igitur super custodiam meam stas, sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intendere velis. Semper quippe te præsentem exhibes, semper te paratum offers, si me paratum invenis. Quocumque iero, tu me, Domine, non deseris, nisi prior ego te deseram. Ubicumque fuero, non recedis: quoniam ubique es, ut quocumque iero, inveniam te, per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse non possim. Fateor quidem, quia quicquid facio, & quæcumque facio, ante te facio: & illud quicquid est quod facio, melius tu vides, quam ego, qui facio. Quicquid enim semper operor, tu pariter semper præsens ades; utpote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum, & operationum mearum. Domine ante te semper est omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea.

4. Tu, Domine, vides unde veniat spiritus, ubi sit, & quo vadat; quia tu es omnium
spi-

spirituum ponderator. Et utrum radix sit dulcis, an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu iudex internus melius ipse nosti, & etiam medullas radicum subtilius perscrutaris. Et non solum intentionem, sed radicis ejus medullam intimam disertissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, intueris, & consignas; ut reddas unicuique non solummodo secundum opera vel intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis. Ad quod tendo, cum operor, quidquid cogito, & in quocunque delector, tu vides: aures tuæ audiunt, oculi tui vident & considerant: signas, attendis, notas, & scribis in libro tuo, sive bonum fuerit, sive malum: ut reddas postea pro bono præmia, pro malo supplicia: quando aperientur libri, & judicabuntur secundum hæc, quæ fuerunt scripta in libris tuis.

5. Hoc est forte, quod jam dixisti nobis: Considerabo novissima eorum. & quod de te, Domine, dicuntur: Univerforum finem ipse considerat. quoniam tu quidem in omnibus quæ agimus, finem intentionis magis quam actum operationis, attendis. Cumque hæc diligentes considero, Domine Deus meus, terribilis & fortis, timore pariter & ingenti rubore confundor: quoniam nobis magna est indita necessitas juste recteque vivendi, quia cuncta facimus ante oculos judicis cuncta cernentis.

CAPVT

Quod homo per se nihil potest sine divina gratia.

1. **F**ortissime, magnipotens Deus spirituum universæ carnis, cujus oculi sunt super omnes vias filiorum Adam, à die natiuitatis eorum usque in diem exitus eorum, ut reddas unicuique secundum opera sua, bona vel mala; ostende mihi, ut confitear tibi paupertatem meam; quoniam dixi, quod dives essem, & nullius egerem: & nesciebam quoniam pauper eram, cæcus, nudus, miser, & miserabilis. Credebam enim me fore aliquid, cum nihil essem. Dixi, sapiens efficiar, & stultus factus sum. Cogitabam me esse prudentem, & deceptus sum: & video nunc, quia donum tuum est, sine quo nihil possumus facere: quia nisi tu, Domine custodieris civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam. Sic docuisti me, ut cognoscerem me: quia dereliquisti me, & probasti me, non propter te, quod cognosceres me; sed propter me, ut cognoscerem me. Nam, ut dixi, Domine, credebam me aliquid fore ex me, existimabam me sufficere per me: nec percipiebam, quoniam tu regebas me: donec aliquantulum te elongasti à me, & cecidi statim in me: vidi & cognovi, quoniam tu regebas me: & quod cecidit, fuit ex me: & quod surrexi, ex te.

2. Aperuisti mihi oculos, lux, & excitasti & illuminasti me: vidi, quoniam tentatio est

est vita hominis super terram : & quod gloriari non valeat ante te omnis caro , nec justificabitur omnis vivens : quoniam si quid boni est , parvi vel magni , donum tuum est , & nostrum non nisi malum est. Vnde igitur gloriabitur omnis caro ? nunquid de malo ? Hæc non est gloria , sed miseria. Sed nunquid gloriabitur de bono ? nunquid de alieno ? Tuum , Domine , est bonum , tua est gloria. Qui enim de bono tuo gloriam sibi quærit , & non tibi quærit , hic fur est & latro : & similis est diabolo , qui voluit furari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono , & non quærit in illo gloriam tuam , sed suam ; hic , licet propter tuum donum laudetur ab hominibus , à te tamen vituperatur : quia de dono tuo , non tuam sed suam gloriam quæsit. Qui autem ab hominibus laudatur , vituperante te , non defendetur ab hominibus , judicante te , nec liberabitur condemnante te.

3. At tu , Domine , formator meus ab utero matris meæ ; non me finas cadere in illam exprobrationem , ut exprobretur mihi furari voluisse gloriam tuam : tibi enim sit gloria , cuius est omne bonum : nobis autem confusio faciei & miseria , quorum est omne malum , nisi tu volueris misereri. Misereris quippe , Domine , misereris omnium , & nihil odisti eorum , quæ fecisti : & das nobis de bonis tuis , & ditas nos , Domine Deus , inopes optimis donis tuis. Quoniam diligis pauperes , & divites facis eos divitiis tuis. Ecce nunc , Domine , pauperes nos filii tui sumus,

fumus, & pusillus grex tuus: aperi nobis januas tuas, & edent pauperes & saturabuntur: & laudabunt te, qui requirunt te. Scio enim, Domine, & confiteor docente te; quoniam illi soli, qui cognoscunt se pauperes, & confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur à te; quoniam qui se divites existimant, cum sint pauperes, à tuis divitiis invenientur exclusi.

4. Ego igitur confiteor tibi, Domine Deus meus, paupertatem meam, ut sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor ut docuisti me, nihil aliud sum quam universa vanitas, & tumba mortis & abyssus quadam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictione non germinat; fructum quoque non facit, nisi confusionem, peccatum & mortem. Si quid boni unquam habui, à te recepi: quicquid boni habeo, tuum est, vel à te habeo. Si quando steti, per te steti; sed quando cecidi, per me cecidi; & semper in luto jacuisssem, nisi tu me erexisses; semper cæcus fuisssem, nisi tu me illuminasses. Quando cecidi, nunquam surrexisssem, nisi tu mihi manum porrexisses: postquam me etiam erexisti, semper cecidisssem, nisi tu me sustinuissesses. Sapius perisssem, nisi me gubernasses.

5. Sic semper, Domine, sic semper gratia tua & misericordia tua prævenit me; liberans me ab omnibus malis, salvans à præteritis, suscitans à præsentibus, muniens à futuris; præcidens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones & causas:

causas: quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego omnia peccata mundi fecissem. Quoniam scio, Domine, quod nullum peccatum est, quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit à quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu fecisti; quod abstinere, tu iussisti, & quod tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu namque, Domine, regebas me tibi, servabas me tibi: & mihi, ut adulterium & omne aliud peccatum non committerem, gratiam & lumen donasti.

C A P V T X V I.

De Diabolo, & multiplicibus tentationibus ejus.

1. **T**entator defuit, & ut deesset, tu fecisti: locus & tempus defuit, & ut hæc deessent, tu fecisti. Affuit tentator, non defuit locus, non defuit tempus: sed ut non consentirem, tu me tenuisti. Venit tentator tenebrosus, ut est: & ut eum despicerem, tu me confortasti. Venit tentator armatus & fortis: & ut me non vinceret, tu eum refrinasti, & me roborasti. Venit tentator transfiguratus in Angelum lucis, & ut me non deciperet, tu eum increpasti: & ut eum cognoscerem, tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus & rufus, & serpens antiquus, vocatus Diabolus & Satanus, habens capita septem, & cornua decem: quem creasti ad illudendum huic mari magno & spatio, in quo reptant animalia, quorum non est numerus: & animalia pusilla & magna,

K

id

id est, diversa dæmonum genera, qui nihil aliud die noctuque operantur, nisi quod circumcumeunt, quærentes quem devorent, nisi tu eripias.

2. Ipse enim est antiquus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum cæli, & eas mittit in terram; qui veneno suo corrumpit aquas terræ, ut bibentes homines moriantur: & qui sternit sibi aurum quasi lutum, & habet fiduciam, quod influat Iordanis in os suum: qui factus est, ut nullum timeat. Et quis defendet à morsibus ejus? Quis eruet ab ore ejus, nisi tu Domine, qui confregisti capita draconis magni? Adjuva nos: Prætende Domine super nos alas tuas; ut fugiamus sub eis à facie draconis hujus, qui nos persequitur, & scuto tuo libera nos à cornibus ejus: Hoc enim continuum studium ejus, hoc unicum desiderium ejus, ut animas quas creasti, devoret.

3. Et ideo, Deus meus, ad te clamamus, libera nos ab adversario nostro quotidiano: qui sive dormiamus, sive vigilemus, sive comedamus, sive bibamus, sive quodcunque opus operemur omnibus modis, instat die ac nocte fraudibus & artibus, nunc palam, nunc occulte, sagittas venenatas contra nos dirigens, ut interficiat animas nostras. Et tamen, Domine, pessima insania nostra; quia cum continue videamus contra nos draconem ore aperto, paratum ad devorandum, nihilominus dormimus & lascivimus in pigritiis nostris, tanquam securi ante eum; qui nihil
aliud

aliud desiderat, quam ut nos perdat. Inimicus ut occidat, semper vigilat sine somno: & nos, ut custodiamus nos, nolumus evigilare à somno.

4. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vias nostras variis replevit decipulis, ad capiendas animas nostras. Ecquis effugiet? Laqueos posuit in divitiis; laqueos posuit in paupertate; laqueos tetendit in cibo, in potu, in voluptate, in somno & in vigilia; laqueos posuit in verbo & in opere, & in omni via nostra. Sed tu Domine libera nos de laqueo venantium, & à verbo aspero, ut confiteamur tibi, dicentes: Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

C A P V T X V I I.

Quod Deus est lux justorum.

I. **E**T tu quidem Domine, lux mea, illumina oculos meos, ut videam lumen, & ambulem in lumine tuo, & non impingam in laqueos ejus. Quis enim evadet laqueos istos multos, nisi videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaveris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum, laqueos suos abscondit in tenebris suis, ut capiantur in eis omnes qui sunt in tenebris suis; qui sunt filii tenebrarum harum, non videntes lumen tuum; in quo qui ambulat, non timebit. Qui enim ambulat in die, non offendit; qui

qui autem in nocte ambulat, offendit: quia lux non est in eo. Tu lux Domine, tu lux filiorum lucis; tu dies, qui nescis occasum, in qua ambulant filii tui sine offensione; & sine qua, omnes qui ambulant, in tenebris sunt, quia te lucem mundi non habent.

2. Ecce quotidie cernimus, quia quo magis à te vero lumine quis elongatur, eo magis peccatorum involvitur tenebris: & quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua, & ideo minus cognoscit, & idcirco sapius rapitur, & cadit in eis; & quod est horribilius, etiam se cecidisse ignorat. Qui vero suum casum ignorat, eo minus curat surgere, quo magis se existimat adhuc stare. Tu vero lux mentis, Domine Deus meus, nunc illumina oculos meos, ut videam & cognoscam, ne corruam in conspectu adversariorum meorum. Etenim in exterminium nostri laborat inimicus noster, quem petimus ut facias liquefieri à facie nostra, sicut cera liquefcit à facie ignis. Quoniam, Domine, ipse est latro primus, & ultimus, qui consilium fecit ut raperet gloriam tuam, quoniam inflatus & elatus crepuit, & cecidit in faciem suam, & dejecisti eum de monte sancto tuo, & de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulavit.

3. Et nunc, vita mea, Domine Deus meus, ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos; & in odium tuum, ô Rex magne, cupit perdere hanc creaturam tuam, quam creavit omnipotens bonitas tua ad imaginem tuam; ut possideat gloriam tuam, quam
ipse

ipse perdidit per superbiam suam. Sed contere eum fortis noster antequam nos agnos tuos devoret: & illumina nos, ut videamus laqueos, quos ipse paravit; & evadamus ad te, ô latitia Israël. Et hæc omnia tu, Domine, melius nosti, qui nosti contentionem ejus, & cervicem ejus durissimam. Nec hoc dico ut ostendam tibi, quia omnia vides, & nulla te latet cogitatio: sed ante pedes tuæ majestatis, de inimico meo querimoniam facio, Iudex æterne; ut & ipsum damnes, & nos filios tuos salves, quorum fortitudo tu es.

4. Versutus est enim, Domine, iste hostis & tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ ejus, nec cognosci species vultus ejus, nisi tu illumines. Nam nunc hic, nunc illic: nunc agnum, nunc lupum, nunc tenebras, nunc lucem in se ostendit; & singulis quibuslibet qualitatibus, locis, & temporibus, secundum varias rerum mutationes, varias exhibet tentationes. Nam ut tristes decipiat, tristatur & ipse: ut gaudentes illudat, fingit se & ipse gaudere: ut spirituales defraudet, in Angelum lucis se transfigurat: ut fortes comprimat, apparet agnus: ut mites devoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinem variarum tentationum effici habent, ut terreat alios à timore nocturno, alios à sagitta volante in die, alios à negotio perambulante in tenebris, alios ab incurso; alios à dæmonio meridiano. Et ad hæc quis idoneus, ut cognoscat? & astutias ejus quis

cognovit? Quis revelabit speciem indumenti ejus? & gyrum dentium ejus quis agnoscat?

5. En abscondit sagittas suas in pharetra, & laqueos suos abscondit sub specie lucis; & hoc difficilius perpenditur: nisi à te Domine spes nostra lumen assumamus, ut videamus omnia. Nam non solum in carnis operibus, quæ de facili cognoscuntur; nec tantum in ipsis vitiis; sed in ipsis etiam spiritualibus exercitiis, laqueos abscondit subtiles: & sub virtutum colore ipsa vitia induit, & transmutat se in Angelum lucis. Hæc & multa alia nititur contra nos ipse filius Be-lial, ipse Sathan, Domine Deus noster. Et nunc ut leo, nunc ut draco, manifeste & occulte, intus & extra, die ac nocte insidiatur, ut rapiat animas nostras: Et tu eripe nos Domine, qui salvas sperantes in te; ut ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis, Domine Deus noster.

C A P V T X V I I I .

De beneficiis Dei.

1. **E**Go autem filius ancillæ tuæ, qui me commendavi manui tuæ, jam his meis pauperculis confessionibus confitear tibi, liberator meus, toto corde meo; & recolam ad mentem meam omnia bona, quæ fecisti mihi à juventute mea, in omni vita mea. Scio namque quod ingratitude multum tibi displiceat: quæ est radix totius mali spiritualis, & ventus quidam desiccans & urens omne bonum; obstruens fontem divinæ miseri-

miseri cordiæ tuæ super hominem ; qua & mortua jam non moriuntur, & viva jam opera moriuntur, & ultra non adipiscuntur. Et ego Domine gratias tibi agam, ne sim ingratus tibi, liberator meus, quoniam liberaſti me. Quoties jam me abſorbuerat ille draco, & tu Domine ab ore ejus extraxiſti me.

2. Quoties ego peccavi, & ipſe paratus fuit deglutire me ; ſed tu Domine Deus meus defendiſti me. Cum contra te inique agebam, cum tua mandata frangebam, ſtabat ipſe paratus ut me raperet ad infernum, ſed tu prohibebas. Ego te offendebam, & tu me defendebas. Ego te non timebam, & tu me custodiebas. A te recedebam, & inimico meo me exhibebam : tu ipſum ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi tu, Domine Deus meus, beneficia conferebas, & ego miſer non cognoſcebam. Sic enim me multoties à faucibus diaboli liberaſti, de ore leonis eripuisti, & ab inferno, licet neſcientem, multis vicibus reduxiſti. Descendi enim uſque ad portas inferni, & ne illuc intrarem, tu me tenuiſti.

3. Appropinquabam uſque ad portas mortis, & ne me ipſæ caperent, tu feciſti. De morte etiam corporis ſapius eruiſti me, Saluator meus, cum graves morbi tenerent me ; cum fui in periculis multis per mare, per terras ; ab igne & gladio, & ab omni periculo liberans, ſemper mihi aſtans, & miſericorditer ſalvans. Sciebas tu quidem, Domine, quia ſi tunc mors me occuparet, infernus animam meam ſuſcepisset, & perpetuo

damnatus fuisset. Sed tua misericordia & tua gratia prævenit me, eripiens me de morte corporis, & de morte animæ, Domine Deus meus. Hæc & multa mihi tua alia beneficia exhibuisti, & ego eram cæcus, & non cognovi, donec illuminasti me. Nunc igitur lux animæ meæ, Domine Deus meus, vita mea, per quam vivo; lumen oculorum meorum, per quod video; en illuminasti me, & cognosco te: quia vivo per te, & gratias ago tibi, licet viles & exiles, & impares beneficiis tuis, quales habet mea fragilitas, offero. Quoniam tu es solus Deus meus, creator meus benignus, qui amas nostras animas, & nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos salvasti, ut exemplum aliis tribuam benignissimæ pietatis tuæ.

4. Confitear tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies; & ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper reducebas, & juste millies damnasses me, si voluisses. Noluisti, quia amas animas, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Domine Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus vis tuis. Nunc ergo video hæc, Domine Deus meus, & cognosco per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna, quæ est super me: quoniam eripuisti animam meam ex inferno inferiori, & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum
id,

id, quod vivo : & totus totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea vivat tibi, vita mea dulcis : quoniam totum me liberaſti, ut totum me poſſideres : totum me refeciſti, ut totum me rehaberēs. Diligam te igitur, Domine, virtus mea ; diligam te, ineffabilis exultatio mea : & vivam jam non mihi, ſed tibi. Tota vita mea, quæ perierat in miſeria mea, reſuſcitata eſt in miſericordia tua, qui eſ Deus miſericors & miſerator, & multæ miſericordiæ in millia his, qui diligunt nomen tuum.

5. Idcirco, Domine Deus meus, ſanctificator meus, juſſiſti in lege tua, ut diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mente mea, tota fortitudine mea, & totis viribus meis, & etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis & momentis, quibus fruor bonis miſericordiæ tuæ; quoniam ſemper perirem, niſi quia ſemper regis me ; ſemper morerer, niſi quia ſemper me vivificas ; & omni momento me tibi obligas, dum omni momento mihi tua magna beneficia præſtas. Sicut ergo nulla hora eſt vel punctum in omni vita mea, quo tuo beneficio non utar : ſic nullum debet eſſe momentum, quo te non habeam ante oculos, in mea memoria ; & te non diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec hoc valeo, niſi tu dederis mihi : cujus eſt omne donum bonum, & omne datum optimum, descendens à Patre luminum ; apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciffitudinis obumbratio. Non enim eſt volentis, neque currentis, ſed tui miſe-

rentis, ut diligam te. Tuum est Domine hoc donum, cuius est omne bonum. Iubes te diligere; da quod iubes, & iube quod vis.

C A P V T X I X.

De fervore dilectionis vel charitatis.

1. **A** Mo te Deus meus, magisque semper amare cupio; quia tu es revera omni melle dulcior, omni lacte nutritibilior, & omni luce clarior. Idcirco super omne aurum & argentum, & lapidem preciosum es mihi charior. Displicebat enim mihi quicquid agebam in saculo, præ dulcedine tua, & decore domus tuæ, quam dilexi. O ignis qui semper ardes, & nunquam extingueris! O amor qui semper ferves, & nunquam tepescis, accende me! Accendar (inquam) totus à te, ut totus diligam te. Minus enim te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Diligam te Domine, quoniam tu prior dilexisti me. Et unde mihi verbum, ut explicem signa dilectionis tuæ maximæ erga me, propter innumera beneficia tua, quibus à principio educaisti me?

2. Post beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tuam creasti me: honorificans & exaltans me inter eas creaturas, quas fecisti, & nobilitans lumine vultus tui, quo signasti superliminare cordis mei, quo ab insensibilibus pariter & sensibilibus brutis discrevisti me, & paulo minus ab Angelis minuisti. Parum & hoc fuit ante conspectum divinitatis tuæ. Quoniam quotidianis & singularibus maximisque

misque donariis tuorum beneficiorum, me sine intermissione nutriti, & quasi filium tuum parvulum tenellum, uberibus tuæ consolationis lactasti & confortasti me. Ut enim tibi totus servirem, omnia quæcunque fecisti, in meum servitium tradidisti.

C A P V T XX.

Quod Deus subiecit omnia servituti hominum.

I. **O**Mnia pedibus hominis subiecisti, ut solus homo totus tibi subiceretur. Et ut tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo. Exteriora nempe pro corpore cuncta creasti; ipsum vero corpus pro anima, animam vero pro te: ut tibi soli vacaret, & te solum amaret; possidens te ad solatium, inferiora vero ad servitium. Quicquid enim cœli ambitu continetur, inferius ab anima humana est, quæ facta est, ut summum bonum superius possideret, cujus possessione beata fieret: cui si adhæserit, cunctorum mutabilium inferiorum necessitudines supergrediens, illius summæ majestatis, cujus æmulatur speciem, æternæ immortalitatis faciem cum serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruatur in domo Domini, quorum comparatione cuncta hæc quæ hic cernimus, velut nihilum computantur. Illa sunt, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se. Et hæc quidem Do-
mine

mine daturus es animæ. His etiam quotidie lætificas animas servorum tuorum, qui amas animas.

2. Quid miror hæc, Domine Deus meus? Imaginem quippe tuam honorificas, & similitudinem tuam, ad quam creata sunt. Nam & corpori nostro, licet adhuc corruptibili & ignobili, ut videret, dedisti cæli claritatem per manum ministrorum tuorum indefessorum Solis & Lunæ, qui præcepto tuo jugiter die ac nocte deserviunt filiis tuis: ut spiraret, largitus es aëris puritatem; ut audiret, sonorum varietates; ut odoraret, odorum suavitates; ut gustaret, saporum qualitates; ut contrectaret, dedisti corpulentorum omnium grossitates. Adjuvamenta suis necessitatibus dedisti jumenta: volucres quoque cæli, & pisces maris, & fructus terræ ad reficiendum impendisti. Medicinas de terra propter singulas quasque suas corruptelas creasti. Singula solatio singulis malis obviantia præparasti, quoniam es misericors & miserator; & novisti figmentum nostrum, figulus noster, & nos omnes quasi lutum in manu tua.

C A P V T XXI.

Quod ex consideratione bonorum temporalium, colligitur magnitudo cælestis consilii.

1. **E**N aperiatur mihi misericordia tua magna, lumine tuo illustra (quæso) magis adhuc, ut mihi magis aperiatur. Nam ex his minimis tua magna, & ex his visibili-
bus,

bus, tua invisibilia comprehendimus, Domine Deus sancte, & bone creator noster. Si enim, mi Domine, pro hoc corpore ignobili & corruptibili, tam magna & innumera beneficia præstas à cœlo & ab aëre, à terra & mari, à luce & tenebris, à calore & umbra, rore & imbre, ventis & pluviis, volucris & piscibus, bestiis & arboribus, & multiplicitate herbarum & germinum terræ, & cunctarum creaturarum tuarum ministerio, nobis successive per sua tempora ministrantium, ut alleves fastidium nostrum; qualia, quæso, & quam magna & innumerabilia erunt illa bona, quæ præparasti diligentibus te in illa cœlesti patria, ubi te videbimus facie ad faciem? Si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio?

2. Magna & innumerabilia sunt opera tua Domine, rex cælorum. Cum enim sint hæc omnia valde bona & delectabilia, quæ bonis pariter malisque communia tradidisti: qualia futura sunt illa, quæ solis bonis recondidisti? Si tam innumera & varia dona tua, quæ nunc amicis pariter tribuis, & inimicis: quam magna & innumerabilia, quam dulcia & delectabilia, quæ solis tuis es largiturus amicis? Si tanta solatia in hac die lachrymarum, quanta conferes in die nuptiarum? Si tanta delectabilia continet carcer, quanta quæso continet patria? Oculus non vidit, Deus, absque te, quæ præparasti diligentibus te. Secundum enim magnam multitudinem magnificentiæ tuæ est etiam
mul-

multitudo magna dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te.

3. Magnus enim tu es, Domine Deus meus, & immensus; nec est finis magnitudinis tuæ, nec est numerus sapientiæ tuæ, nec est mensura benignitatis tuæ, nec est finis, nec numerus, nec mensura retributionis tuæ: sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua: quoniam tu ipse es præmium, & donum omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

C A P V T XXII.

*Quod divina dulcedo omnem præsentem
mundi amaritudinem tollit.*

1. **H**Æc sunt beneficia magna tua, Domine Deus, sanctificator sanctorum tuorum, quibus repleturus es inopiam esurientium filiorum tuorum. Quoniam tu es spes desperatorum. Tu corona spei quæ ornata est gloria, præparata vincentibus. Tu famelicorum satietas æterna, danda esurientibus. Tu consolatio sempiterna, qui solis illis te tribuis, qui consolationem hujus mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur, indigni tua consolatione habentur. Sed qui hic cruciantur, à te consolantur: & qui participant passionibus, participant & consolationibus. Nemo enim potest in utroque sæculo consolari; nec potest quis hic & in futuro gaudere: sed unum necesse est ut perdat, qui alterum voluerit possidere.

2. Hæc

2. Hæc ubi confidero, Domine consolator meus, in hac vita renuit consolari anima mea, ut digna habeatur tuis consolationibus æternis; quia iustum est, ut amittat te, quicumque in aliquo alio magis consolari eligit, quam in te. Et obsecro summa veritas te per te, non permittas me in aliqua consolatione vana consolari. Sed peto ut omnia mihi amarescant; ut tu solus dulcis appareas animæ meæ, qui es dulcedo inæstimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur.

3. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcoravit. Tua dulcedo craticulam beato Laurentio dulcem fecit. Præ tua dulcedine ibant Apostoli gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habitus sunt pro nomine tuo contumeliam pati. Ibat Andreas securus ad crucem, & gaudens, quoniam ad tuam dulcedinem properabat. Hæc tua dulcedo ipsos Apostolorum principes sic replevit, ut pro ipsa crucis patibulum unus eligeret: alter quoque caput ferienti gladio supponere non timeret. Pro hac emenda Bartholomæus propriam pellem dedit. Pro hac quoque gustanda veneni poculum intrepidus Ioannes potavit. Hanc vero ut gustavit Petrus, omnium inferiorum oblitus, clamavit quasi ebrius, dicens: Domine, bonum est nos hic esse, faciamus tria tabernacula: hic moremur, te contemblemur, quia nullo alio indigemus. Sufficit nobis Domine videre te, sufficit (inquit) tanta dulcedine satiari. Vnam enim
stillam

stillam dulcedinis ille gustavit, & omnem aliam fastidivit dulcedinem. Quid, putas dixisset, si magnam illam multitudinem dulcedinis divinitatis tuæ gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustaverat virgo, de qua legimus, quod latissima & glorianter ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata. Hanc ut reor & ipse gustaverat, qui dicebat: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Quique monebat: Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus. Hæc est enim illa beatitudo, Domine Deus noster, quam expectamus daturum te nobis, pro qua tibi Domine continue militamus: pro qua tibi mortificamur tota die, ut in tua vita tibi vivamus.

C A P V T X X I I I .

Quod tota spes nostra, & desiderium cordis nostri debeat esse in Deum.

I. **T**V autem Domine expectatio Israel, desiderium ad quod suspirat cor nostrum quotidie, festina; ne tardaveris. Surge, propera, & veni; ut educas nos de isto carcere ad confitendum nomini tuo, ut gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribus lachrymarum pupillorum tuorum, qui clamant ad te: Pater noster, da nobis hodie panem nostrum quotidianum; in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, usquequo perveniamus ad montem sanctum tuum Oreb. Et ego parvulus inter parvulos fami-
liz

lia tua, Deus Pater & virtus mea: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? ut qui nunc tibi confiteor ad tempus, ex tunc confitear tibi in æternum. Beatus ero, si fuero admissus ad videndum claritatem tuam. Quis mihi hoc tribuat, ut ad hoc venire permittas me?

2. Scio Domine, scio, & confiteor me indignum, ut intrem sub tectum tuum; sed fac propter honorem tuum, & ne confundas in te sperantem servum tuum. Et quis intrabit sanctuarium tuum, ad considerandas potentias tuas, nisi, si tu aperias? Quis autem aperiet, si tu clauseris? Si enim destruxeris, nemo est qui ædificet. Et si incluseris hominem, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas, omnia sicca-buntur. Et si miseris eas, subvertent terram. Si omnia quæ fecisti ad nihilum redigas, quis contradicet tibi? Porro sempiterna bonitas misericordiae tuae, qua fecisti omnia quaecunque voluisti. Tu nos fecisti; fabricator mundi, rege nos. Tu nos creasti; ne spernas nos, qui opera tua sumus. Et quidem Domine Deus noster, nos lutum & vermiculi, non valemus in tuas æternitates intrare, nisi tu induxeris, qui de nihilo cuncta creasti.

C A P V T XXIV.

Quod salus nostra ex Deo est.

1. **E** Go autem opus manuum tuarum, confitebor tibi in timore tuo, quia
 L non

non in arcu meo sperabo, & gladius meus non salvabit me: sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui. Alioquin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es Domine Deus noster, suavis & patiens in misericordia disponens omnia. Nam si peccaverimus, tui sumus: si non peccaverimus, tui sumus; quoniam apud te sumus computati. Nos enim folium universi, & vanitas est omnino homo vivens, & ventus est vita nostra super terram. Ne irascaris, si cadimus pupilli tui, quoniam tu nosti figmentum nostrum, Domine Deus noster.

2. Num Deus inæstimabilis fortitudinis, contra folium quod à vento rapitur, ostendere vis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris? Num damnabis, Rex Israel æterne, canem unum? Num damnabis publicem unum? Audivimus de misericordia tua Domine, quoniam tu mortem non facis, nec lætaris in perditione morientium. Propter hoc Domine oramus te, ne permittas dominari quod non fecisti, huic creaturæ tuæ, quam fecisti. Si enim doles de perditione, quid te prohibet Domine, qui omnia potes, ne semper læteris de nostra salvatione? Si vis, potes me salvare; ego autem, etsi vellem, non possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum.

3. Velle quippe mihi adjacet, perficere autem non invenio. Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis; nec quod volo possum,

possum, nisi tua potentia me confortet, & quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat sicut in caelo & in terra. Et quod volo, & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret. Et si etiam sciam; quandoque volens, quandoque valens, imperfecta & vacua transit sapientia mea, nisi adjuvet vera sapientia tua.

4. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere voluntati tuae, Domine uniuersorum, principatum tenens omnis carnis; & quaecunque vis, facis, in caelo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis. In nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus invocatum est nomen tuum: ne pereat hoc nobile plasma tuum, quod creasti propter honorem tuum. Et quis est homo natus de muliere, qui vivat & non videat mortem, & eripiat animam suam de manu inferni? nisi tu solus eripias, vita vitalis omnis vitae, per quem omnia vivunt.

C A P V T X X V.

Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera, sine divina gratia.

ET enim jam jam tibi confessus sum, laus vitae meae, Domine Deus meus, virtus salutis meae. Sperabam aliquando in virtute mea, quae tamen non erat virtus. Et cum sic volui currere, ubi magis stare credebam, ibi magis cecidi, factusque sum magis retro, & non ante: & quod credebam consequi, magis elongatum est à me. Sic per multa similia vires meas probas. Cognosco

nunc quia illuminasti me, quoniam quod magis credidi posse per me, minus semper potui. Dicebam enim, hoc faciam, illud perficiam; nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas; ad erat facultas, non aderat voluntas: quoniam de meis viribus confidebam,

2. Nunc autem confitebor tibi Domine Deus meus, Pater cæli & terræ, quia non fortitudine sua roborabitur vir, ut gloriatur ante te stulta præsumptio omnis carnis. Non enim est hominis, velle quod possit; aut posse quod velit, vel scire quod velit, & possit: sed potius à te gressus hominis diriguntur, illorum (inquam) qui non à se, sed à te dirigi se confitentur. Obsecramus itaque per viscera misericordiæ tuæ, ut velis Domine salvare quod creasti: quoniam si vis, potes nos salvare: & in tua voluntate virtus est nostræ salutis.

C A P V T XXVI.

De antiquis beneficiis Dei.

1. **R**ecordare misericordiæ tuæ antiquæ, qua nos à principio in benedictionibus tuæ dulcedinis prævenisti. Antequam enim nascerer ego, filius ancillæ tuæ, Domine spes mea ab uberibus matris meæ, tu prævenisti; preparans mihi semitas, quibus incederem, & venirem ad gloriam domus tuæ. Priusquam me formares in utero, novisti me: & antequam exirem de vulva, quicquid tibi placuit, præordinasti de me. Quæ & qualia sunt in libro tuo scripta de me, in secreto

creto confistorii tui, ego quidem ignoro, unde & valde timeo.

2. Tu vero nosti, quoniam quod ego per successus dierum & temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis expecto, in conspectu æternitatis tuæ jam factum est; & quod futurum est, jam factum est. Ego autem quia sto in hac nocte tenebrosa hæc ignorans, timor & tremor venerunt super me: dum video mihi undique imminere multa pericula, à multis quoque hostibus venari, multitudineque innumerarum miseriarum in hac vita me circumdari. Et nisi in his tantis malis adforet mihi tuum adminiculum, desperarem.

3. Sed spes mihi magna subest de te, mitissime Princeps, Deus meus: & consideratio multitudinis miserationum tuarum, quæ apud te sunt, sublevat mentem meam. Et præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ me antequam nascerer, prævenerunt, & nunc specialiter in me effulserunt, de futuris benignitatis tuæ melioribus & perfectioribus muneribus, quæ amicis tuis reservas, spem meam admonent; ut in te lætetur, Domine Deus meus, lætitia sancta & viva, qua semper lætificas juventutem meam.

C A P V T XXVII.

De Angelis deputatis ad custodiam hominum.

1. **D**ilexisti enim me, unice amor meus, antequam diligerem te, & ad imaginem tuam creasti me, omnibus creaturis

ris tuis præposuisti me. Quam dignitatem nunc quidem seruo, cum noverim te, propter quem fecisti me.

2. Insuper facis Angelos tuos spiritus propter me: quibus mandasti, ut custodiant me in omnibus viis meis: ne forte offendam ad lapidem pedem meum. Hi enim sunt custodes, super muros civitatis tuæ novæ Hierusalem, & montes in circuitu ejus: vigilantes & custodientes vigilias noctis super gregem tuum: ne quando rapiat ut leo animas nostras, dum non esset qui eriperet, ille antiquus serpens adversarius noster diabolus, qui quasi leo rugiens semper circumit, quærens quem devoret. Hi sunt cives beatæ civitatis supernæ Hierusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis: ut eos liberent ab inimicis suis: & custodiant in omnibus viis suis, confortent quoque & moneant, & orationes filiorum tuorum offerant, in conspectu gloriæ majestatis tuæ.

3. Diligunt nempe concives suos, per quos suæ ruinæ scissuras restaurari expectant. Ideoque magna cura, & vigilantissimo studio, adsunt nobis: omnibus horis & locis succurrentes, & providentes necessitatibus nostris, & solliciti discurrentes inter nos & te Domine: gemitus nostros atque suspiria referentes ad te, ut impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationem, & referant ad nos desideratam tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant enim nobiscum in omnibus viis nostris;

nostris ; intrant & exeunt nobiscum : attente considerantes , quam pie , quam honeste in medio pravæ nationis conversemur : quantoque studio & desiderio quæramus regnum tuum , & justitiam ejus ; quantoque timore & tremore serviamus , & exultemus tibi in lætitia cordis nostri. Adjuvant laborantes , protegunt quiescentes , hortantur pugnantes , coronant vincentes ; congaudent gaudentibus , de te (inquam) gaudentibus ; compatiuntur patientibus , pro te (inquam) patientibus.

4. Grandis est eis cura de nobis : magnus est affectus dilectionis eorum erga nos : & hoc totum propter honorem tuæ inestimabilis charitatis , qua dilexisti nos. Diligunt enim quos tu diligis ; custodiunt quos tu custodis : & deserunt quos tu deseris ; nec diligunt operantes iniquitatem ; quoniam & tu odisti omnes operantes iniquitatem , & perdes omnes qui loquuntur mendacium. Quoties bene agimus , gaudent Angeli , & tristantur dæmones. Quoties à bono deviamus , diabolum lætificamus , & Angelos tuos suo gaudio defraudamus. Gaudium est enim eis super uno peccatore pœnitentiam agente ; sed diabolo , super uno justo pœnitentiam deserente. Da igitur , da Pater eis semper gaudere de nobis , ut & tu semper per eos lauderis in nobis ; & nos cum eis in unum ovile tuum adducamur , ut confiteamur simul nomini sancto tuo , creator hominum & Angelorum.

5. Hac ipse commemorans , coram te

confiteor, laudans te : quoniam beneficia tua magna sunt hæc, quibus nos honorificasti; dans nobis Angelos tuos spiritus in ministerium nostrum. Dederas enim quidquid cœli ambitu continetur; & quasi parva reputas hæc quæ sub cœlo sunt, nisi dares etiam ea, quæ sunt super cœlos. Laudent te, Domine, de hoc omnes Angeli tui; confiteantur tibi de hoc omnia opera tua; & ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra, nos nimis honorificans, ditans, multis muneribus decorasti! admirabile est enim nomen tuum, Domine, in universa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Dixisti enim, veritas antiqua: Delitiæ meæ sunt cum filiis hominum. Nonne homo putredo, & filius hominis vermis? Nonne universa vanitas omnis homo vivens? Et dignum ducis super huiusmodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium.

C A P V T XXVIII.

De profunda predestinatione, & præscientia Dei.

1. **D**Oce me abyssus profundissima, creatrix sapientia, quæ libraſti in pondere tribus digitis appendisti. Suspende molem corporalitatis huius quam gero, tribus invisis digitis tuis ad te, ut videam & cognoscam quam admirabilis es in universa terra. Lux antiquissima, quæ lucebas ante omnem lucem.

lucem, in montibus sanctis æternitatis anti-
quæ; cui nuda & aperta erant omnia ante-
quam fierent: Lux quæ odio habes omnem
maculam, utpote mundissima & immacula-
tissima, quæ tibi delicia cum homine? quæ
conventio lucis ad tenebras? Vbi enim sunt
in homine delicia tuæ? Vbi praparasti tibi
in me dignum sanctuarium majestatis tuæ,
ad quod introiens habeas delicias delecta-
tionis tuæ? Mundum enim canaculum decet
te mundans virtus, quæ non nisi à mundis
cordibus videri potes, multo magis nec ha-
beri.

2. In homine autem ubi est templum tam
mundum, ut te suscipiat, qui regis mundum?
Quis potest facere mundum de immundo
conceptum semine? Nonne tu qui solus es
mundus? Ab immundo enim quis munda-
bitur? Nam & secundum legem, quam de-
disti patribus nostris in igne comburenti
montem, & in nube tegente aquam tenebro-
sam? quicquid tetigerit immundus, im-
mundum erit. Omnes autem nos quasi pan-
nus menstruata, de massa corrupta & im-
munda venientes, maculam immunditiæ
nostræ, quam celare, præsertim tibi, quæ
omnia vides, non possumus, in frontibus
portamus. Quare mundi esse non possumus;
nisi tu mundaveris, qui solus es mundus.
Mundas autem de nobis, filiis hominum,
eos in quibus tibi complacuit habitare;
quos ab inaccessibilibus profundis secretis
judiciorum incomprehensibilium sapien-
tiæ tuæ semper justorum, licet occulto-
rum,

rum, sine eorum meritis prædestinasti ante mundum; vocasti de mundo, justificasti in mundo, & magnificas eos post mundum. Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ.

3. Et ego Domine hoc considerans expavescō, & obstupescō de altitudine divitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ; ad quam ego non pertingo: & incomprehensibilia iudicia justitiæ tuæ, quoniam ex eodem luto, alia quidem facis vasa in honorem, alia vero in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum, ipsos mundas, effundens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumque tu nosti: qui solus numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina donas: qui etiam scripti sunt in libro vitæ: qui nequaquam perire possunt; quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata. Cum enim cadunt, non colliduntur quia tu supponis manum tuam: custodiens omnia ossa eorum, ut unum ex eis non conturatur.

4. Attamen mors peccatorum pessima; illorum, inquam, quos antequam faceres cœlum & terram, secundum abyssum multam iudiciorum tuorum occultorum, semper autem justorum, præscivisti ad mortem æternam; quorum dinumeratio nominum & meritorum pravorum apud te est, qui numerum arenæ maris dinumerasti, & dimensus es profundum abyssi: quos reliquisti in immunditiis suis; quibus omnia cooperantur in

in

in malum, & ipsa etiam oratio vertitur in peccatum; ut si etiam usque ad cælos ascenderint, & caput eorum nubes tetigerit, & inter sydera cœli collocaverint nidum suum, quasi sterquilinum in fine perdentur.

CAPVT XXIX.

De illis, qui prius sunt justis, & postea impii efficiuntur, & è converso.

1. **M**agna sunt hæc judicia tua, Domine Deus, iudex iuste & fortis; qui iudicas æquitatem, & inscrutabilia facis & profunda: quæ cum confidero, contremiscunt omnia ossa mea. Quoniam non securatur homo vivens super terram, ut serviamus tibi pie & caste cunctis diebus vitæ nostræ, in timore, & exulemus tibi cum tremore: ut non sit servitium sine timore, neque gaudium sine tremore; & non gloriatur accinctus æque, ut discinctus; neque gloriatur ante te omnis caro, sed pavefcatur & contremiscatur à facie tua: cum ignoret homo, utrum amore, an odio dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

2. Vidimus enim multos, Domine, & audivimus à patribus nostris (quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor) ascendisse primitus quodammodo usque ad cœlos, & inter sidera nidum suum collocasse, postmodum autem cecidisse usque ad abyffos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus, stellas de cœlo cecidisse, ab impetu ferientis caudæ draconis: & eos, qui jacebant in pulvere

vere terræ, à facie sublevantis manus tuæ, Domine, mirabiliter adscendisse. Vidimus vivos, morientes, & mortuos à morte surgentes: & eos, qui inter filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum, quasi lutum ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse: quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum; filii autem regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

3. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem primus ascendit Angelus, & descendit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipsos & vocasti, & sanctificasti, & mundasti, ut dignum habitaculum sint tuæ majestatis: cum quibus & in quibus sint tibi delitiæ sanctæ & mundæ, in quibus tu delectaris, & lætificas juventutem eorum: habitans cum eis in memoria eorum, ut ipsi templum sanctum tuum sint, quod magnæ dignitatis, & commendatio est humanitatis nostræ.

C A P V T XXX.

Quod Anima fidelis sit sanctuarium Dei.

I. **A** Nima enim, quam creasti, non de te, sed per verbum tuum, non ex quolibet elementorum materia, sed ex nihilo; quæ quidem rationalis, intellectualis, spiritalis semper vivens, semper in motu; (quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lavacri tui;) ita facta est capax majestatis tuæ, quod à te solo & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est

est desiderium ejus; & jam nihil aliud quod desideretur exterius restat. Dum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est quod te non habet interius; quo habito, nihil est quod ultra desideret.

2. Cum enim sis summum & omne bonum, non habet quod desideret amplius, sed possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat ut desideret aliquod quid non est omne bonum, ergo nec summum bonum: ergo nec Deum, sed potius creaturam. Cum autem creaturam desiderat, continuam famem habet; quia licet, quod desiderat de creaturis adipiscatur, vacua tamen remanet; quia nihil est, quod eam impleat, nisi tu, ad cujus imaginem est creata. Imples autem tu eos, qui nihil aliud desiderant præter te, & facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos, & amicos Dei; qui omnia reputant ut stercore, ut lucrifaciant te solum.

3. Hæc est enim beatitudo, quam homini contulisti. Hic est honor, quo eum inter omnes creaturas & super omnes honorificasti, ut sit admirabile nomen tuum in universa terra. Ecce Domine Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inveni locum ubi tu habitas, quia in anima, quam creasti ad imaginem & similitudinem tuam, qua te solum quarit & desiderat: quia non in illa, qua te non quarit nec desiderat.

C A P V T X X X I .

*Quod neque per sensus exteriores, neque interiores
inveniri potest Deus.*

1. **E**Go erravi sicut ovis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius. Et multum laboravi quærens te extra me: & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuivi vicos & plateas civitatis hujus mundi, quærens te, & non inveni: quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuncios meos, omnes sensus exteriores; ut quærerem te, & non inveni; quia male quærebam. Video enim lux mea Deus, qui illuminasti me, quia male te per illos quærebam; quia tu es intus: & tamen ipsi, ubi intraveris, nesciverunt.

2. Nam oculi dicunt, si coloratus non fuit, per nos non intravit. Aures dicunt, si sonitum non fecit, per nos non transivit. Nasus dicit, si non oluit, per me non venit. Gustus dicit, si non sapuit, per me non introivit. Tactus etiam addit, si corpulentus non est, nihil me de hac re interrogas. Non ista igitur sunt in te, Deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonantia; non florum & unguentorum, vel aromatum odores; non mella vel manna, gustui delectabilia; non cetera ad tangendum vel amplexandum amabilia; nec omnia alia sensibus his subjecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit ut ista crediderim Deum
meum,

meum, quæ etiam à brutalium sensibus comprehenduntur.

3. Et tamen, cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quandam lucem super omnem lucem, quam non capit oculus; quandam vocem super omnem vocem, quam non capit auris; quandam odorem super omnem odorem, quem non capit naris; quandam dulcoram super omnem dulcoram, quem non capit gustus; quandam amplexum super omnem amplexum, quem non capit tactus. Ista lux quidem fulget, ubi locus non capit; ista vox sonat, ubi spiritus non rapit; odor iste redolet, ubi flatus non spargit; sapor iste sapit, ubi non est edacitas; amplexus iste tangitur, ubi non divellitur. Hic est Deus meus, & non æstimabitur alius ad illum. Hoc quæro, cum Deum meum quæro. Istud amo, cum Deum meum amo.

4. Sero te amavi, pulchritudo, tam antiqua & tam nova: sero te amavi; & tu intus eras, & ego foris: & ibi te quærebam, & in ista formosa, quæ fecisti, ego deformis irruebam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea me tenebant longe à te, quæ esse non poterant, nisi in te. Circumibam enim omnia, quærens te, & propter omnia derelinquens me. Interrogavi terram, si esset Deus meus: & dixit mihi, quod non; & omnia quæ in ea sunt, hoc idem confessa sunt. Interrogavi mare, & abyssos, & reptilia quæ in eis sunt, & responderunt: Non sumus Deus tuus; quære super nos eum. Interrogavi stabilem aërem, & inquit universus aër cum
omni-

omnibus incolis suis : Fallitur Anaximenes, non sum ego Deus tuus. Interrogavi cœlum, Solem, Lunam & stellas : neque nos sumus Deus tuus, inquit.

5. Et dixi omnibus his, quæ circumstant fores carnis meæ: Dixistis mihi de Deo meo, quod vos non estis; dicite mihi aliquid de illo. Et clamaverunt omnes voce grandi: Ipse fecit nos. Interrogavi deinde mundi molem: Dic mihi, si es Deus meus, an non? Et respondit voce forti: Non sum (inquit) ego, sed per ipsum sum ego; quem quæris in me, ipse fecit me; supra me quare eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarum, profunda est consideratio ipsarum: responsio earum, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant: Deus nos fecit. Quoniam ut ait Apostolus: Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, à creatura mundi intellecta conspiciuntur.

6. Et redii ad me, & intravi in me, & ajo ad me: Tu quis es? Et respondi mihi: Homo rationalis & mortalis. Et incepti discutere quid hoc esset: & dixi: Vnde hoc tale animal, Domine Deus meus? unde nisi abs te? Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu, per quem vivo ego. Tu, per quem vivunt omnia. Quis tu? Tu, Domine Deus meus verus, & solus omnipotens, & æternus, & incomprehensibilis, & immensus. Qui semper vivis, & nihil moritur in te; immortalis enim es, habitans æternitatem: mirabilis oculis Angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, & innominabilis. Deus vi-
vus

vus est verus, terribilis & fortis, nesciens principium neque finem, principium omnium atque finis: qui es ante primordia sæculorum, & ante omnes sæculorum origines. Tu es Deus meus, & Dominus omnium quæ creasti; & apud te omnium stabilium stant causæ; & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines; & omnium rationabilium & irrationabilium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes.

7. Dic mihi supplici servo tuo, Deus meus, dic misericors misero tuo, dic quæso per miserationes tuas. Vnde hoc tale animal, nisi abs te? An quisquam sese faciendi erit artifex? An aliunde quam à te traditur esse & vivere? Nonne tu es summum esse, à quo est omne esse? Quicquid enim est, à te est, quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ, à quo fluit omnis vita? Quicquid enim vivit, per te vivit, quia sine te nihil vivit. Tu ergo Domine fecisti omnia. Num quæram, quis fecit me? Tu Domine fecisti me, sine quo factum est nihil. Tu factor mei. Ego opus tuum. Gratias tibi ago, Domine Deus meus, per quem vivo ego, & per quem omnia vivunt, quoniam fecisti me. Gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me, & plasnaverunt me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me, & inveni te & me. Vbi inveni me, ibi cognovi me: ubi inveni te, tibi cognovi te: ubi autem cognovi te, ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me.

M

s. Quid

8. Quid est, quod dixi, cognovi te? Nonne tu es Deus incomprehensibilis & immensus? Rex Regum, & Dominus Dominantium? qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibilem? quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Nonne tu es Deus absconditus & imperscrutabilis majestatis, solus tui ipsius cognitor, & mirabilis contemplator? Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo, & vivet. Dixit & præco tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit unquam. Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixit etiam veritas tua: Nemo novit filium, nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Sola Trinitas tua soli sibi integre nota est, quæ exsuperat omnem sensum.

9. Quid est ergo quod dixi, homo vanitati similis, quia cognovi te? Quis enim cognovit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus, & altissimus, & superessentialis, in sanctissimis & divinissimis eloquiis nominaris. Quoniam super omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem, atque sensibilem, & super omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosceris: quoniam superessentiali & occulta divinitate, super omnem rationem, intellectum, & essentiam, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in te ipso, ubi lux
inac-

inaccessibilis, & lumen imperscrutabile, & incomprehensibile & inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen; quoniam in-contemplabile, & invisibile, superrationale, & superintelligibile, & superinaccessibile, & superincommutabile, & superincommunicabile creditur. Quod nullus unquam Angelorum vel hominum vidit, sed nec videre potest. Hoc est cœlum tuum, Domine, cœlum celans, superarcantum, superintelligibile, superrationale, & superessentiale lumen, de quo dicitur: Cœlum cœli Domino.

10. Cœlum cœli, cui terra est omne cœlum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cœlum. Ad quod etiam terra est ipsum cœlum Empyreum. Hoc enim est cœlum cœli Domino: quia nulli notum, nisi Domino. Ad quod nemo ascendit, nisi qui de cœlo descendit. Quia nemo novit Patrem, nisi Filius, & eorum Spiritus. Et nemo novit Filium, nisi Pater, & eorum Spiritus. Soli quidem tibi Trinitas integre nota est. Trinitas sancta, Trinitas supermirabilis, & superinscrutabilis, & superinaccessibilis, superincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exsuperans omnem sensum, omnem rationem, omnem intellectum, omnem intelligentiam, omnem essentiam supercœlestium animorum; quam neque dicere, neque cogitare, neque intelligere, neque cognoscere possibile est, etiam oculis Angelorum.

11. Unde ergo cognovi te, Domine Deus

M 2

al-

altissime super omnem terram, super omne
 coelum? quem neque Cherubim perfecte co-
 gnoscunt, neque Seraphim; sed alis contem-
 plationum suarum velatur facies, sedentis
 super solium excelsum & elevatum, claman-
 tes & dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus
 Dominus Deus exercituum; plena est omnis
 terra gloria tua. Expavit Propheta, & dixit:
 Væ mihi quia tacui; quia vir pollutus labiis
 ego sum. Et expavit cor meum, & dixi: Væ
 mihi, quia (non tacui; quia vir pollutus la-
 biis ego sum: Sed dixi,) cognovi te. Verun-
 tamen Domine, væ tacentibus de te: quo-
 niam loquaces muti fiunt sine te. Et ego,
 Domine Deus meus, non tacebo, quoniam
 fecisti me, & illuminasti me: & invenisti
 me, & cognovi te, quoniam illuminasti me.

12. Sed qualiter cognovi te? Cognovi te
 in te. Cognovi te, non sicut tibi es; sed co-
 gnovi te, sicut mihi es: & non sine te, sed in
 te; quia tu es lux quæ illuminasti me. Sicut
 enim tibi es, soli tibi cognitus es: sicut mi-
 hi es secundum gratiam tuam, & mihi co-
 gnitus es. Sed quid mihi es: Dic mihi mi-
 sericors famulo tuo misero; dic mihi per mi-
 serationes tuas, quid mihi es: Dic animæ
 meæ, Salus tua ego sum; noli abscondere à
 me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui
 apud misericordiam tuam me terram & cine-
 rem: sine me loqui apud misericordiam
 tuam, quoniam misericordia tua magna est
 super me: loquar enim ad Deum meum, cum
 sim pulvis & cinis. Dic mihi supplici tuo, dic
 mihi misericors misero tuo, dic per misera-
 tiones

tiones tuas, quid mihi es? Et intonasti de-
super voce grandi in interiorem aurem cor-
dis mei, & rupisti surditatem meam, & au-
divi vocem tuam; & illuminasti cecitatem
meam, & vidi lucem tuam: & cognovi quo-
niam Deus meus es tu. Propterea dixi, quod
cognovi te.

13. Cognovi enim te, quoniam Deus
meus es tu. Cognovi te solum verum Deum,
& quem misisti Iesum Christum. Erat tem-
pus quando non cognoscebam te. Væ tem-
pori illi, quando non cognoscebam te. Væ
cacitati illi, quando non videbam te. Væ
surditati illi, quando non audiebam te. Cæ-
cus & surdus per formosa quæ fecisti, defor-
mis irruebam. Et mecum eras, & tecum non
eram, & ea me tenebant longe à te, quæ
non essent, nisi essent in te. Illuminasti me,
lux mundi: & vidi te, & amavi te. Nemo
quippe te amat, nisi qui te videt: & nemo te
videt, nisi qui te amat. Sero te amavi, pul-
chritudo tam antiqua, & tam nova, sero te
amavi. Væ tempori illi, quando non te amavi.

C A P V T XXXII.

Confessio vera fidei.

I. **G**Ratias tibi ago lux mea, qui illumi-
nasti me, & cognovi te. Qualiter co-
gnovi te? Cognovi te solum Deum vivum &
verum creatorem meum: cognovi te, crea-
torem cœli & terræ, visibilium omnium &
invisibilium, Deum verum, omnipoten-
tem, immortalem & invisibilem, incircum-
scriptibilem, interminabilem, æternum,
M 3 inac-

inaccessibilem, incomprehensibilem, imper-
scrutabilem, incommutabilem, immen-
sum, infinitum, principium omnium visibi-
lium & invisibilium creaturarum, per quem
omnia facta sunt, per quem cuncta subsi-
stunt elementa. Cujus majestas sicut princi-
pium nunquam habuit, sic nec desinet in æ-
ternum. Cognovi te unum solum verum
Deum æternum, Patrem, & Filium & Spi-
ritum sanctum; tres quidem personas, sed
unam essentiam, omnino simplicem indivi-
samque naturam; & Patrem à nullo Filium
à Patre solo, & Spiritum pariter ab utroque;
absque initio, semper & sine fine Deum tri-
num, & unum solum & verum Deum om-
nipotentem: unum universorum princi-
pium, creatorem omnium visibilium, & in-
visibilium, spiritualium & temporalium; qui
tua omnipotenti virtute, simul ab initio
temporis utramque de nihilo condidisti
creaturam, spiritualem & corporalem, An-
gelicam videlicet & mundanam, ac deinde
humanam, quasi communem, ex corpore
& spiritu constitutam.

2. Cognovi te, & confiteor te Deum Pa-
trem ingenitum, te Filium à Patre genitum,
& Spiritum sanctum paracletum, neque ge-
nitum, neque ingenitum: sanctam & indi-
viduam Trinitatem, in tribus coæqualibus
personis consubstantialibus & coæternis;
Trinitatem in unitate, & unitatem in Tri-
nitate, corde credens ad justitiam, & ore
confitens ad salutem. Cognovi te verum
Deum & Dominum nostrum Iesum Chri-
stum,

sum, filium Dei unigenitum, creatorem, salvatorem, & redemptorem mei, & totius humani generis; quem confiteor ex Patre genitum ante saecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, non factum sed genitum, consubstantialem & coaeternum Patri & Spiritui sancto, per quem omnia facta sunt à principio: firmiter credens & veraciter confitens, te Deum unigenitum Iesum Christum, propter salutem hominum à tota Trinitate communiter incarnatum, & ex Maria perpetua virgine, Spiritus sancti cooperatione conceptum, verum hominem factum, ex anima rationali & humana carne subsistentem.

3. Qui cum secundum divinitatem unigenitus Dei impassibilis sis, pariter & immortalis; propter nimiam dilectionem tuam, qua dilexisti nos, idem ipse Dei filius secundum humanitatem factus es passibilis & mortalis. Qui propter salutem humani generis, unice filii Dei, in ligno crucis pati dignatus es passionem & mortem, ut nos à morte perpetua liberares. Atque ad inferos, ubi sedebant in tenebris patres nostri, auctor luminis descendisti, & die tertia gloriosus victor ab inferis ad superos resurrexisti; resumens sacrum corpus, quod pro peccatis nostris mortuum jacuerat in sepulchro; & vivificans secundum scripturas die tertia, ut ipsum in Patris dextra collocares. Assumpta namque tecum ex inferis captivitate, quam captivaverat antiquus hostis humani generis inimicus, verus Dei filius cum

nostræ carnis substantia, id est, cum anima & carne humana ex Virgine gloriosa assumpta, super omnes cælos ascendisti, transcendens omnes ordines Angelorum: ubi sedes ad dexteram Dei Patris, ubi est fons vitæ, & lumen inaccessibile, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum.

4. Ibi te Deum verum & hominem Iesum Christum adoramus, & credimus, confidentes te Patrem habere Deum; indeque te venturum Iudicem in fine sæculi expectamus, ut iudices vivos & mortuos, & reddas omnibus bonis & malis secundum opera sua, quæ operati sunt in hac vita, vel præmium, vel supplicium; prout unusquisque dignus fuerit requie vel ærumna. Resurgent enim in illa die à voce virtutis tuæ omnes homines, quotquot humanam animam acceperunt in carne sua, quam hic habuerunt; ut totus homo pro meritis vel gloriam suscipiat, vel gehennam. Tu es ipsa vita, & resurrectio nostra, quem salvatorem expectamus, Dominum Iesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ.

5. Cognovi te Deum verum & unum Spiritum sanctum Patris & Filii ab utroque pariter procedentem, consubstantialem & coæternum Patri & Filio, paracletum & advocatum nostrum, qui super eundem Deum & Dominum nostrum Iesum Christum in columbæ specie descendisti, & super Apostolos in linguis igneis apparuisti. Qui & omnes Sanctos & electos Dei à principio; tuæ gra-

tiæ munere docuisti, & ora Prophetarum, ut enarrent mirabilia regni Dei, aperuisti: qui ab omnibus Sanctis Dei cum Patre & Filio simul adoraris, & glorificaris. Inter quos & ego filius ancillæ tuæ, toto corde meo glorifico nomen tuum, quoniam illuminasti me. Tu enim es vera lux, lumen veridicum, ignis Dei, & magister spirituum: qui unctiōne tua doces nos omnem veritatem, Spiritus veritatis: sine quo impossibile est placere Deo, quoniam tu ipse Deus es ex Deo, & lux de luce procedens, à Patre luminum ineffabiliter, & ab ejus filio Domino nostro Iesu Christo: quibus consubstantialis, & coequalis, & coæternus, existens in unius Trinitatis essentia, superessentialiter congloriaris & conregnas.

6. Cognovi te unum Deum vivum & verum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum; trinum quidem in personis, sed unum in essentia quem confiteor, adoro & glorifico toto corde meo, verum Deum solum, sanctum, immortalem, invisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, imperscrutabilem: unum lumen, unum solem, unum panem, unam vitam, unum bonum, unum principium, unum finem, unum creatorem cœli & terræ; per quem omnia vivunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur & vivificantur, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, & quæ sub terra, præter quem non est Deus in cœlo & in terra.

7. Sic cognovi te Domine Deus cogni-

tor mei, sic cognovi te. Cognovi te per fidem tuam, quam inspirasti mihi, lux mea, lumen oculorum meorum, Domine Deus meus, spes omnium finium terræ, gaudium lætificans juventutem meam, & bonum sustentans senectutem meam. In te enim Domine jubilant omnia ossa mea, dicentia: Domine, quis similis tibi? Quis similis tibi in diis Domine? Non quem fecit manus hominum, sed qui fecisti manus hominum. Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum; non sic operator hominum. Omnes dii gentium dæmonia; Dominus autem cælos fecit, Dominus ipse est Deus. Dii, qui non fecerunt cælum & terram, pereant de cælo & de terra; Deum, qui creavit cælum & terram, cæli & terra benedicant.

C A P V T XXXIII.

De confessione propria vilitatis.

1. **Q**uis similis tibi etiam in diis Domine? Quis similis tibi? Magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, & faciens mirabilia? Sero te cognovi lumen verum, sero te cognovi. Erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meæ: ita ut videre non possem solem justitiæ, & lumen veritatis. Involvebar in tenebris; filius tenebrarum, tenebras meas amabam: quia lumen non cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, ubi eram homo cæcus, sedens in tenebris & umbra mortis?

2. Quis

2. Quis accepit manum meam, ut inde me educeret? Quis est ille illuminator meus? Non enim quærebam, & ipse quæsivit me: non vocabam eum, & ipse vocavit me. Quis est ille? Tu es Domine Deus meus, misericors & miserator, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis. Tu sancte Domine Deus meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu tu me quæsivisti; non te invocabam, tu me vocasti.

3. Vocasti enim me nomine tuo. Intonaſti deſuper voce grandi, in interioſrem aurem cordis mei, fiat lux; & facta eſt lux, & diſceſſit nubes magna, & liquefacta eſt nubes tenebroſa, quæ operuerat oculos meos: & vidi lucem tuam, & cognovi vocem tuam, & dixi: Vere Domine tu es Deus meus, qui eduxiſti me de tenebris & umbra mortis; & vocaſti me in admirabile lumen tuum, & ecce video. Gratias tibi illuminator meus. Et converſus ſum, & vidi tenebras, in quibus fueram; & abyſſum tenebroſam, in qua jacueram; & contremui, & expavi, & dixi: Væ, væ tenebris meis, in quibus jacui: Væ, væ cæcitati illi, in qua videre non poteram lumen cœli! Væ, væ præteritæ ignorantie meæ, quando non cognoſcebam te, Domine. Gratias tibi ago, illuminator & liberator meus, quoniam illuminaſti me, & cognovi te. Sero cognovi te, veritas antiqua, ſero te cognovi, veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris, & non cognoſcebam te: quia illuminari non poteram ſine te, & non eſt lux extra te.

C A-

1. **S**ancte sanctorum, Deus inestimabilis majestatis, Deus Deorum, & Dominus dominorum, mirabilis, inenarrabilis, inexcogitabilis; quem contremiscunt in cœlo angelicæ Potestates; quem adorant omnes Dominationes & Throni, & omnes Virtutes pavent à conspectu tuo; cujus potentia & sapientia non est numerus, qui fundasti mundum super nihilum, & mare colligasti in aëre quasi in utre, omnipotentissime, sanctissime, fortissime Deus spirituum universæ carnis, à cujus conspectu fugit cœlum & terra; ad cujus nutum omnia se subjiciunt elementa: te adorent & glorificent omnes creaturæ tuæ.

2. Et ego filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto cervicem cordis mei, sub pedibus Majestatis tuæ, gratias agens: quoniam dignatus es per tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumen delectabile, lumen superlaudabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominum venientem in hunc mundum, & etiam oculos Angelorum. Ecce video, gratias ago. Ecce video lumen cœli, interlucet oculis mentis meæ radius desuper, à facie luminis tui, & latificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge quæso, luminis auctor, auge quæso, quod interlucet in me. Dilatetur, obsecro, dilatetur ex te.

3. Quid est hoc, quod sentio? Quis est ignis,

ignis, qui calefacit cor meum? Quæ est lux, quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me! O lux, quæ semper luces, & nunquam obfuscaris, illumina me! O utinam arderem ex te! Ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secreta luces, quam desideranter aduris! Væ iis, qui non ardent ex te: Væ illis, qui non illuminantur ex te: O lumen veridicum, illuminans omnem mundum, cuius lux implet mundum!

4. Væ cæcis oculis, qui te non vident, sol illuminans cœlum & terram. Væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt. Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem. Væ non avertentibus, ut non videant vanitatem: nequeunt enim oculi assueti tenebris, summæ veritatis radios intueri; nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras approbant: de tenebris euntes in tenebras, nesciunt ubi corruant. Miseri, qui nesciunt quid amittant; & miseres utique, qui sciunt quid amittant; qui cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viventes.

5. O lux beatissima, quæ non nisi à purgatissimis oculis videri potes. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Munda me, mundans virtus; sana oculos meos, ut sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufer, quæso, squamas caliginis antiquæ, radio tuæ illuminationis splendor inaccessibilis, ut te videre valeam irreverbera-

beratis obtutibus, & in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago, lux mea. Ecce video. Dilatetur obsecro visus meus Domine ex te. Revela oculos meos, ut considerem mirabilia de lege tua: qui es mirabilis in Sanctis tuis. Gratias tibi ago, lumen meum. Ecce video; sed per speculum in ænigmate. Sed quando facie ad faciem? Quando veniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei: ut videam videntem me, facie ad faciem, & satiatur desiderium meum?

C A P V T X X X V .

De desiderio & siti animæ ad Deum.

1. **Q**uemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad te Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ! vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulcedinis tuæ, de terra deserta, invia & inaquosa, ut videam virtutem tuam & gloriam tuam, & satiem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio Domine; fons vitæ es, satia me. Sitio Domine, sitio te Deum vivum. O quando veniam, & apparebo Domine ante faciem tuam? Putasne videbo diem illam, diem inquam jucunditatis & lætitiæ, diem quam fecit Dominus, ut exulemus & lætemur in ea?

2. O dies præclara & pulchra, nesciens vesperum, non habens occasum: in qua audiam

diam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis. In qua audiam: Intra in gaudium Domini tui. Intra in gaudium sempiternum, in domum Domini Dei tui; ubi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiā. Vbi erit omne bonum, & non erit aliquod malum. Vbi erit quicquid voles, & non erit quidquid noles. Vbi erit vita vitalis dulcis, & amabilis, semperque memorialis: ubi non erit hostis impugnans, nec ulla illecebra, sed summa & certa securitas, secunda tranquillitas, & tranquilla jocunditas, jocunda foelicitas, foelix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas, & Trinitatis Vnitas, & Vnitatis Deitas, & Deitatis beata visio; quæ est gaudium Domini Dei tui.

3. O gaudium super gaudium: gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium! Quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitat in te? Ibo illuc, & videbo visionem hanc grandem. Quid est, quod me detinet? Heu me, quia incolatus meus prolongatus est! Heu me, quam diu dicetur mihi: Vbi est Deus tuus? quam diu dicetur mihi: Expecta, reexpecta. Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne tu, Domine Deus meus? Salvatorem expectamus, Dominum nostrum Iesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. Expectamus Dominum, quando revertatur à nuptiis, ut inducat nos ad suas nuptias. Veni Domine, & noli

noli tardare. Veni Domine Iesu Christe, veni, & visita nos in pace. Veni, & educ vinctos de carcere, ut latemur coram te corde perfecto. Veni Salvator noster. Veni desideratus cunctis gentibus, ostende faciem tuam, & salvi erimus. Veni lux mea, redemptor meus, educ de carcere animam meam ad confitendum nomini sancto tuo.

4. Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te, Domine, & non exaudis? Audi clamantem, Domine, de hoc mari magno, & adduc me ad portum felicitatis æternæ. Fœlices, qui de periculo maris hujus educti, ad te Deum, portum tutissimum, pervenire meruerunt. O vere fœlices, qui de pelago ad litus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optata jam quiete beati; qui bravium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quasierunt, jam fœlici jucunditate adepti, latantur in perpetuum. O vere beati, ô terque quaterque beati, qui jam omnium malorum exuti, securi de sua immarcescibili gloria, ad regnum decoris, pervenire meruerunt. O æternum regnum, regnum omnium sæculorum; ubi lumen indeficiens, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum: In quo sanctorum animæ requiescunt, & lætitia sempiterna super capita eorum: gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum, in quo tecum, Domine, regnant omnes Sancti, amici lumine sicut vestimento, habentes in
capi-

capite suo coronam de lapide precioso ! O regnum beatitudinis sempiternæ , ubi tu Domine , spes Sanctorum , & diadema gloriæ , facie ad faciem videris à Sanctis , latificans eos undique in pace tua , quæ exsuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum , lætitia sine tristitia , salus sine dolore , via sine labore , lux sine tenebris , vita sine morte , omne bonum sine omni malo. Vbi juvenus nunquam senescit , ubi vita terminum nescit , ubi decor nunquam pallescit , ubi amor nunquam tepescit , ubi sanitas nunquam marcescit , ubi gaudium nunquam decrescit , ubi dolor nunquam sentitur , ubi gemitus nunquam auditur , ubi triste nihil videtur , ubi lætitia semper habetur , ubi malum nullum timetur , quoniam ibi summum bonum possidetur , quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Fœlices igitur , qui de naufraga vita præsentis , ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infœlices heu nos miseri , qui per hujus maris magni fluctus procellosasque voragine navem trahimus ; ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus. Infelices inquam , quorum vita est in exilio , vita in periculo : finis in dubio , nescientes finem nostrum : quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur , suspirantes ad te portum maris. O patria nostra , patria secura , à longe te videmus , ab hoc mari te salutamus , ab hac valle ad te suspiramus , & nitimur cum lachrymis , si quomodo ad te perveniamus.

N

7. Spes

7. Spes humani generis Christe, Deus de Deo, refugium nostrum, & virtus, cujus lumen à longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Guberna Domine navem nostram tua dextra clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum: sed unco crucis retrahe nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longe, quasi stellam matutinam & Solem justitiæ, vix lachrymantibus oculis in litore cælestis patriæ nos exspectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui; sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longe. In mari turbulento versamur. Tu in litore stans, aspicias pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam & charybdin ita tendere & tenere medium, ut utroque periculo evitato, salva nave & mercibus, securi perveniamus ad portum.

C A P V T XXXVI.

De gloria cælestis patriæ.

1. **C**Vm ergo pervenerimus ad te sapientiæ fontem, ad te lumen indeficiens, ad te lucem inextinguibilem: ut te non jam per speculum in ænigmate, sed facie ad faciem videamus; tunc satiabitur in bonis desiderium nostrum: quia nihil erit exterius quod

quod desideretur, nisi tu Domine summum bonum; qui eris præmium beatorum, & diadema decoris eorum, & lætitia sempiterna super capita eorum; pacificans eos intus & extra, in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi videbimus, amabimus; & laudabimus. Videbimus in lumine tuo lumen tuum, quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Quale autem lumen? Lumen immensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile: lumen indeficiens, lumen inextinguibile, lumen inaccessibile, lumen increatum, lumen veridicum, lumen divinum; quod illuminat oculos Angelorum; quod lætificat juventutem Sanctorum; quod est lumen luminum, & fons vitæ; quod es tu, Domine Deus meus.

2. Tu es quippe lumen, in cuius lumine videbimus lumen, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quando te videbimus facie ad faciem. Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus: Cognoscere sicut & cognitus sum: cognoscere veritatem tuam, & gloriam tuam? Hoc est cognoscere faciem tuam, cognoscere Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus sancti clementiam, ipsius summæ Trinitatis unam & individuam essentiam. Videre enim faciem Dei vivi, hoc est summum bonum, gaudium Angelorum atque omnium Sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, bravium fœlicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimum,

mum, & externum gaudium, paradifus Dei: Hierufalem cœleftis, vita beata, plenitudo beatitudinis, gaudium æternitatis, pax Dei, quæ exfuperat omnem fenfum.

3. Hæc eft plena beatitudo, & tota glorificatio hominis, videre faciem Dei fui, videre eum, qui fecit cœlum & terram, videre eum, qui fecit eum, qui falvavit eum, & qui glorificavit eum. Videbit eum cognofcendo, amabit diligendo, laudabit poffidendo. Ipfe enim erit hæreditas populi fui, populi Sanctorum, populi quem redemit. Ipfe poffeffio fœlicitatis eorum, ipfe præmium & merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis, magnum enim magna decent. Vere, Domine Deus meus, magnus es tu nimis fuper omnes Deos, & merces tua magna nimis. Neque enim magnus es tu, & parva merces tua: fed ut magnus es tu, ita magna merces tua: quoniam non aliud es tu, & aliud merces tua. Sed tu ipfe magnus nimis: tu ipfe merces magna nimis: tu ipfe coronator es, & corona: tu ipfe promiffor es & promiffio. Tu remunerator & munus; tu præmiator & præmium fœlicitatis æternæ.

4. Tu ergo coronator es & corona, Deus meus, & diadema fpei meæ, quæ ornata eft gloria: lumen latificans, lux renovans, decor adornans: fpes mea magna, defiderium cordis Sanctorum, & defideratus eorum. Vifio ergo tua tota merces eft, totum præmium, & totum gaudium, quod expectamus. Hæc eft enim vita æterna, hæc eft, inquam, sapien-

sapientia tua. Hæc est vita æterna, ut cognoscamus te solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Cum igitur videbimus te solum Deum, Deum verum, Deum vivum, omnipotentem, simplicem, invisibilem, incircumscripibilem, incomprehensibilem: & Filium tuum unigenitum, consubstantialem, & coæternum tibi, Dominum nostrum Iesum Christum, quem pro salute nostra misisti in mundum in virtute Spiritus sancti, trinum in personis, & unum in essentia, Deum sanctum solum, extra quem non est Deus; tunc habebimus quod nunc quærimus, vitam æternam, gloriam sempiternam, quam præparasti diligentibus te, quam abscondisti timentibus te, quam daturus es quærentibus faciem tuam semper.

5. Et tu Domine Deus meus, formator meus ex utero matris meæ, quæ me commendavit manui tuæ, non me permittas amplius ex uno distrahi in multa: sed collige me de exterioribus ad me, de me ad te; ut dicat tibi semper cor meum, Exquisivit te facies mea; faciem tuam Domine requiram, faciem Domini virtutum, in qua sola consistit tota gloria sempiterna beatorum. Quam quidem videre, vita æterna est, & gloria sempiterna Sanctorum. Lætetur ergo cor meum, ut timeat nomen tuum. Lætetur cor quærentium Dominum, sed multo magis cor invenientium. Si enim lætitia est in quærendo, qualis lætitia erit in inveniendõ? Quæram ergo semper ardentem & indefinenter faciem tuam, si quando tandem

aperiatur mihi ostium & porta justitiæ, ut intrem in gaudium Domini mei. Hæc porta Domini; iusti ingredientur per eam.

C A P V T XXXVII.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

I. **O** Tres coæquales & coæternæ personæ, Deus unus & verus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus; qui solus habitas æternitatem, & lucem inaccessibilem. Qui fundasti terram in potentia tua, & regis orbem terræ prudentia tua. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sebaoth. Terribilis & fortis, iustus & misericors, admirabilis, laudabilis, amabilis, Unus Deus, Tres personæ; una essentia, potentia, sapientia, bonitas, una & indivisa Trinitas. Aperi mihi clamanti portas justitiæ; & ingressus in eas, confitebor tibi Domine.

2. En ad ostium tuum, summe paterfamilias, mendicus pulso. Iube aperiri pulsanti, qui dixisti: Pulsate, & aperietur. Pulsant enim ad ostium tuum, Pater misericordissime, desideria rugientium præcordiorum meorum, & clamores lachrymarum oculorum meorum. Ante te est omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Et tu Domine non avertas faciem tuam amplius à me, nec declines in ira à servo tuo. Pater misericordiarum, audi ejulatum pupilli tui, & porrige manum tuam optimam adjutricem; ut retrahat me de profundis aquarum & de lacu miseriæ, & de luto facis, ne peream vidente misericordia
ocu-

oculorum tuorum, aspiciente clementia viscerum tuorum. sed evadam ad te Dominum Deum meum; ut videam divitias regni tui, & intuear faciem tuam semper, & laudem dicam nomini tuo sancto. Domine, qui facis mirabilia; qui cor meum latum facis memoria tui; qui illuminas juventutem meam: ne despicias senectutem meam, sed jubilate facias ossa mea, & reviviscere facias ut Aquilæ canos meos.

Soliloquiorum finis.

